

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığı
Sayı: 123/13, 69/9

**İL SİVİL TOPLUMLA İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ İŞ VE İŞLEMLERİ
TEFTİŞ REHBERİ**

GÜNCELLEYEN:

Adnan KURTİPEK
Mülkiye Başmüfettişi

Serdar KÖSE
Mülkiye Müfettişi

14.03.2025

ANKARA

İÇİNDEKİLER:

BAŞLANGIÇ	1
I. ÖNCEKİ TEFTİŞ VE SONUCU:.....	1
II. PERSONEL İŞLEMLERİ VE YERLEŞİM DURUMU:	4
a) Personel İşleri	4
b) Yerleşim Durumu.....	5
c) Arşiv Ve Taşınır Mal İşlemleri	5
III. İL SİVİL TOPLUMLA İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ İŞ VE İŞLEMLERİ	5
A) - DERNEKLER KANUNUNA İLİŞKİN GÖREVLER	5
B) -YABANCI SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI (STK) İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:	10
C) - DENETİM İŞ VE İŞLEMLERİ.....	13
D) -DERNEKLERE YARDIM YAPILMASINA YÖNELİK İŞ VE İŞLEMLER (PROJE)	21
E) -YARDIM TOPLAMA KANUNUNA İLİŞKİN GÖREVLER	26
F) -SENDİKALAR İLE İLGİLİ İŞLER:	31
G) -SİYASİ PARTİLER İLE İLGİLİ İŞLER:	32
IV. DEĞERLENDİRME:	33
V. GÖREV VE SONUÇ	34

BASLANGIC:

İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü kayıt, iş ve işlemlerinin teftişi sonucunda görülen hata ve noksanlıklar ile eleştiri ve tavsiyeye değer hususların aşağıda maddeler halinde açıklandığı belirtilmelidir.

13 Eylül 2018 tarihli ve 30534 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 17) ile Dernekler Dairesi Başkanlığı'nın adı "*Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü*" İl Dernekler Müdürlüklerinin adı ise "*İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü*" olarak değiştirilmiştir. Rehberde geçen "*İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü*" ibaresinin 13 Eylül 2018 tarihinden öncesi için "*İl Dernekler Müdürlüğü*" olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

I- ÖNCEKİ TEFTİŞ VE SONUCU:

01.01- Bir önceki İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü kayıt, iş ve işlemleri teftişinin hangi Mülkiye Müfettişleri tarafından hangi tarihlerde yapıldığı ve düzenlenen Teftiş Raporunun tarih ve sayısı belirtilecektir.

01.02- 02.06.2021 gün ve 31499 sayılı Resmi gazetede yayımlanan İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kumlu Yönetmeliğinin 43. Maddesi;

a) Genel ve özel teftiş sırasında öncelikle teftiş defterlerini ve dosyalarını incelemek suretiyle, bir önceki teftişte eleştiri konusu yapılan ve ilgili birimlerce yerine getirilmesi istenen hususların yerine getirilip getirilmediğini tespit eder ve bunu raporlarında belirtirler.

b) Makul ve haklı bir neden olmadan ilgililerce yerine getirilmeyen hususların tespiti halinde, sorumlular hakkında gerekli yasal işlemleri yaparlar.

Hükmünce;

İçişleri Bakanlığı teftişine tabi her daire ve kuruluştaki olduğu gibi bir Teftiş Defterinin bulunup bulunmadığı, bu defterin tüm sayfalarının numaralandıktan sonra Valilik mührü ile mühürlenip mühürlenmediği ve son sayfasına defterin kaç sayfadan ibaret olduğunun ayrıca yazılarak tasdik edilip edilmediği,

Düzenlenen Teftiş Raporlarının, Valiler aracılığıyla ilgili birim ve kurumlara verildikten sonra bu raporlarla ilgili olarak Bakanlıktan ve diğer mercilerden gelen emir ve yazılarla birlikte özel bir dosyada saklanıp saklanmadığı, ayrıca bu raporlar ile ilgili emir ve yazıların saklanması ve devir ve tesliminden ilgili birim ve kuruluşun amir ve memurlarının sorumlu olduklarının göz önünde tutulup tutulmadığı,

01.03- Önceki teftiş raporları ile eleştirilen hususların, teftişe tabi daire ve kuruluşlar tarafından hangi ölçüde düzeltilip yerine getirildiği ve raporda belirtilen eksikliklerin giderilmesi hususunda gerekli çabanın gösterilip gösterilmediği,

Raporda eleştirilmesine rağmen yerine getirilmeyen konularda, nedenlerin araştırılması ve gerekiyorsa sorumluların tespiti ile gerekli yasal işlemlerin yapılıp yapılmadığı,

01.04- Bakanlık Makamının 18/04/2011 tarihli ve 2426 sayılı ile onaylarıyla yürürlüğe giren **“Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen Raporların Değerlendirilmesi, Takibi ve Sonuçlandırılması Hakkında Yönerge”** nin;

a) “Cevabi raporun şekli ve süresi” başlıklı 6. maddesindeki;

“Teftiş edilen birimlerce düzenlenen cevabi raporlar yazılı ve elektronik ortamda 16 inci maddede belirtilen Bakanlık merkez birimleri ile bağlı kuruluşlara gönderilir.

(2) Valilik ve kaymakamlık genel iş ve yürütümü raporlarına verilecek cevaplar, vali ve kaymakamların sorumluluğunda ilgili birimlerinden temin edilmek suretiyle “tek cevabi rapor” şeklinde düzenlenir.

(3) Teftiş raporlarının her maddesi, maddeler atlanmadan ve sırasına göre cevaplandırılır.

(4) Teftiş raporları bir ay içinde cevaplandırılır.

(5) Mali durum raporları, Tüzüğün 51’inci maddesi ile İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu Görev ve Çalışma Yönergesinin 14’üncü maddesi hükümlerine göre cevaplandırılır.

(6) Cevabi raporun kapağı bu Yönergeye ekli Örnek’te belirlenen şekliyle düzenlenir.

(7) Cevabi rapor iki suret halinde hazırlanarak, teftiş raporu hangi birim ve kuruluş adına düzenlenmiş ise o birim ve kuruluşun amiri tarafından imzalanır ve bir sureti Bakanlığın ilgili birimine gönderilir.” hükmü uyarınca işlem yapılıp yapılmadığı,

b) “Cevabi raporun usulü” başlıklı 7. maddesindeki;

(1) Raporlardaki, itiraz edilmeyen tenkit veya tavsiyeler doğrultusunda gerekli işlemler yapılır ve gereğinin yapıldığına dair bilgilere cevabi raporda yer verilir. Herhangi bir işlem yapılamaması halinde ise buna ilişkin sebepler cevabi raporda açıklanır.

(2) Tenkit veya tavsiye edilen maddelere karşı cevabi raporda yer alacak açıklamalar;

a) Gerekçeli ve ayrıntılı açıklama yapılmak suretiyle **“gereği yapılacaktır”, “yerine getirilecektir”,**

b) Gereği yapılmaya başlanılan işlemlerle ilgili ayrıntılı açıklama yapılarak, **“işleme başlanılmıştır”, “uygulamaya konulmuştur”,**

c) Gereği yapılan işlemlerle ilgili ise açıklama yapılmak suretiyle **“gereği yapılmıştır”** **“yerine getirilmiştir”** ve benzeri ibarelerle yapılır.

(3)Cevabi raporda açıklama yapılması gereken maddelerle ilgili olarak **“cevabı gerektirmez”** veya benzeri ibareler kullanılmaz.

(4)Teftiş raporlarında ödeneye müteallik konularda tenkit veya tavsiye var ise (taşınır veya taşınmaz mal satın alınması, bina yapım, bakım ve onarımı, tefrişi, yer değişikliği, kiralanması, hizmet satın alınması, vb.) ödenek temin edilerek gereği yapılır veya ödenek temini için girişimde bulunulduğu ayrıntılı açıklama yapılarak yazılır.

(5)Cevabi raporda süreye bağlı veya ödeneye müteallik bir husus ayrıntılı açıklama yapılarak cevaplandırılmış ise, bu husus tamamlandığında, raporun ilgili maddesi de belirtilerek

Bakanlığın ilgili birimine bilgi verilir.” hükmü uyarınca işlem yapılıp yapılmadığı,

c) **“İtiraz” başlıklı 8. maddesinin 1. ve 2. fıkrasındaki;**

“(1) Adına rapor düzenlenen mülki idare amirleri, birim ve kuruluş amirleri ile komutanlar ve diğer görevliler; raporlardaki eleştiri veya tavsiyeye katılmadıkları takdirde gerekçesiyle birlikte buna ilişkin itirazlarını, raporların cevaplandırılması süresi içinde raporların takibinden sorumlu Bakanlık merkez birimleri ve bağlı kuruluşlara bildirirler.

(2) Raporlara yapılan itiraz, Bakanlık merkez birimleri ve bağlı kuruluşlarınca uygun bulunduğu takdirde Başkanlığa bildirilir. İtiraz uygun bulunmadığı takdirde müfettişin tenkit veya tavsiyesinin yerine getirilmesi ilgili birimden istenir. İlgili birimler itirazlarında ısrar ederlerse durum Başkanlığa bildirilir.” Hükümlere uygun olarak itirazların yapılıp yapılmadığı,

d) **“Cevabi raporlarda teklif getirilmesi” başlıklı 9. maddesinde;**

“(1) Hakkında teftiş raporu düzenlenen birim amiri tenkit veya tavsiyeye dayanak olan mevzuatın günün şartlarına göre geçerliliğini kaybettiği kanaatinde ise, vereceği cevabi raporda bu hususa değinerek teklif getirebilir veya bu hususta mevzuat değişikliği önerebilir.” denildiğinden, madde hükmüne uygun isabetli mevzuat değişikliği teklifi getirilip getirilmediği,

e) **“Raporların kurum içi değerlendirilmesi ve takibi komisyonu” başlıklı 13. maddesinde;**

f) 1) İl ve ilçelerde, ihtiyaç duyulması halinde, teftiş edilen birimler bünyesinde düzenlenen raporlarda tenkit veya tavsiye edilen hususların değerlendirilmesi, verilen cevapların karşılaştırılması ve yerine getirilip getirilmediğinin takibi ve sonuçlandırılması amacıyla, sorumlu amirlere yardımcı olmak üzere, teftiş edilen birim amirinin uygun göreceği en az üç kişilik **“Kurum İçi Değerlendirme ve Takip Komisyonu”** kurulabilir. Bu Komisyon, bir sonraki teftiş

dönemine kadar, raporlarda tenkit veya tavsiye edilen hususların takibini ve tamamlanmasını sağlar.” denildiğinden, madde hükmüne uygun işlem yapıp yapılmadığı,

g) “Mahalli idareler dışındaki kuruluş ve birimlerde tespit edilen kamu zararlarından doğan alacaklar ile diğer alacakların takip ve tahsili” başlıklı 21. maddesinde;

h) 1) 20’nci maddede belirtilen raporların ilgili kuruluş ve birimlere intikal etmesi üzerine;

a) Kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıyla meydana gelen zararlardan doğan alacakların takip ve tahsiliyle ilgili işlemler, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri,

b) Diğer alacakların takip ve tahsiliyle ilgili işlemler, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 82, 83 ve 84’ üncü maddeleri ile diğer ilgili hükümleri,

c) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarıyla ilgili işlemler bunların tabi olduğu mevzuat,

d) İdari tasarruflarla oluşturulan birim ve hesaplar ile ilgili işlemler genel hükümler uyarınca yerine getirilir.

e)) Yapılan işlemler ve sonuçları valilik vasıtasıyla Bakanlığa bildirilir.” denildiğinden, madde hükmüne uygun işlem yapıp yapılmadığı,

f) “Yönergenin hizmet içi eğitim ve seminerlerde işlenmesi” başlıklı 22. maddesinde;

“(1)Raporların değerlendirilmesi, takibine açıklık, etkinlik ve işlerlik kazandırılması amacıyla; Bakanlık merkez birimleri, bağlı kuruluşlar, valilikler, kaymakamlıklar, mahalli idareler ve ilgili diğer birimler, bu Yönergeyi, yıllık olarak düzenleyecekleri hizmet içi eğitim ve seminerlerde konu olarak işlerler.” denildiğinden, madde hükmüne uygun olarak bu yönergenin konu olarak hizmet içi eğitim ve seminerlerde işlenip işlenmediği,

g)“Sıralı amirlerin hiyerarşik denetimi” başlıklı 23. maddesinde;

“(1)Sıralı amirler tarafından yapılan denetimlerde, raporlarda tenkit veya tavsiye edilen hususların yerine getirilip getirilmediği kontrol edilir.” denildiğinden, madde hükmüne uygun işlem yapıp yapılmadığı,

Hususları belirtilmelidir.

II. İL PERSONEL İŞLEMLERİ VE YERLEŞİM DURUMU:

a) Personel İşleri:

02.01- Personel ve kadro durumunun hizmet gereklerine uygun ve yeterli olup olmadığı, yeterli olmaması halinde hizmetin aksamaması için gerekli önlemlerin alınıp alınmadığı ya da girişimlerde bulunulup bulunulmadığı,

{5442 sayılı İl İdaresi Kanunu Md. 8, 9.}

02.02- Disiplin ve mevzuata aykırı davranışta bulunan personel hakkında yasal işlem yapılıp yapılmadığı ya da görevinde başarı gösteren personelin ödüllendirmesinin yapılıp yapılmadığı,

[657 sayılı Devlet Memurları Kanunu (Değişik: 13/2/2011-6111/110 md.)Md,122, (Değişik 2670/31) Md. 125]

02.03- Personelin kılık ve kıyafetlerinin “**Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelik**” hükümlerine uygun olup olmadığı,

{Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelik Md.2, 5}

02.04- 29/10/2011 tarihli ve 28099 sayılı R.G.’ de yayımlanarak yürürlüğe giren“**Devlet Memurlarına Verilecek Hastalık Raporları İle Hastalık Ve Refakat İznine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik**” in 7.maddesimaddesiuyarınca, usulüne uygun olarak verilmiş hastalık raporlarının yıllık izin vermeye yetkili birim amirinin onayı ile hastalık raporunda gösterilen süre kadar izne çevrilip çevrilmediği,

b) Yerleşim Durumu:

02.05- İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğünün hizmet alanlarının, yer ve kapasite itibariyle yeterli olup olmadığı, düzen ve temizlik açısından iyi seviyede bulunup bulunmadığı, sivil savunmaya ilişkin hizmet ve hazırlıkların mevzuata uygun yapılıp yapılmadığı,

c) Arşiv Ve Taşınır Mal İşlemleri:

02.06-İçişleri Bakanlığı Merkez Ve Taşra Teşkilatı Arşiv Hizmetleri Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda İl Sivil Topluma İlişkiler Müdürlüğüne ait birim arşivinin oluşturulup oluşturulmadığı,

-Vali onayı ile yürürlüğe konulan Arşiv Koruma Talimatının hazırlanıp hazırlanmadığı şayet hazırlandı ise; Birim arşivinde asılı bulunup bulunmadığı, arşiv denetiminin yapılıp yapılmadığı, arşivlik malzemenin zimmetle teslim edilip edilmediği,

-İçişleri Bakanlığı Merkez ve Taşra Teşkilatı Arşiv Hizmetleri Yönetmeliğinin 12.maddesi uyarınca, İçişleri Bakanlığı Taşra Birim Arşiv ve Arşiv faaliyetlerinin yılda en az bir kere Vali tarafından belirlenecek görevlilerce denetlenip denetlenmediği,

-Valilik ve Kaymakamlık Birimleri Teşkilat, Görev ve Çalışma Yönetmeliğinin 70.maddesi uyarınca hükümet konaklarında/hizmet binalarında yeterli hacim ve nitelikli bir arşiv yerinin hazırlanıp hazırlanmadığı, arşivin temiz, düzenli ve bakımlı olup olmadığı ve yangından korunma tedbirlerinin alınıp alınmadığı,

Hususları incelenmelidir.

{Ayrıntılı maddeleri için Valilik Genel İş ve Yürütümü Teftiş Rehberinin Personel İşlemleri ve Yerleşim Durumu bölümlerine bakın iz}

III. İL SİVİL TOPLUMLA İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ İS VE İŞLEMLERİ:

A- DERNEKLER KANUNUNA İLİŞKİN GÖREVLER:

03.01-İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Yönetmeliğin 5. maddesi gereği; “(3) Taşra teşkilatı, il sivil toplumla ilişkiler müdürlükleri ile ihtiyaç duyulan ilçelerde müdürlük veya şeflik olarak kurulacak ilçe sivil toplumla ilişkiler birimlerinden oluşur.”

Aynı Yönetmeliğin 36. Maddesi gereği; “(1) Valiliklerde il sivil toplumla ilişkiler müdürlüğü kurulur. Büyükşehir belediyesi bulunan illerde dernek sayısı ve nüfus yoğunluğu dikkate alınmak suretiyle bir veya birden fazla ilçeye hizmet vermek üzere ilçe müdürlüğü veya şefliği Bakan onayı ile kurulabilir. Büyükşehir belediyesi bulunmayan illerin nüfusu yüz bini aşan ve dernek sayısı iki yüzü geçen ilçelerinde bir veya birden fazla ilçeye hizmet vermek üzere ilçe müdürlüğü, nüfusu yüz bini aşan ve dernek sayısı yüz ile iki yüz arasında olan ilçelerinde ise bir veya birden fazla ilçeye hizmet vermek üzere ilçe şefliği Bakan onayı ile kurulabilir. Mevcut ilçe dernekler şeflikleri, ilçe sivil toplumla ilişkiler şeflikleri olarak görevlerine devam ederler.

(2) İl müdürlüğü; il müdürü, şube müdürleri ve büro şefliklerinden oluşur. İl müdürlükleri dernek sayılarına göre A, B ve C olmak üzere üç gruba ayrılır. Bakan onayı ile gruplar arasında değişiklik yapılabilir. İstanbul, Ankara ve İzmir illerinde il müdür yardımcısı görevlendirilebilir.”

Hükmüne uyulup uyulmadığı,

03.02- 5253 sayılı Dernekler Kanunu’n Ek 2 nci Maddesine göre; İçişleri Bakanlığı ve Mülki İdare Amirliklerine “5253 sayılı Kanuna ve 4721 sayılı Kanuna göre kurulan derneklerin, 26/3/1987 tarihli ve 3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanuna göre kurulan teşekküllerin ve bunlara ait müesseselerin;

bunların tabi olduğu kanunlara istinaden elde edilen bilgi ve belgelerin kayıtlarını tutmak ile bu kayıtları İçişleri Bakanlığınca hazırlanan dernekler kütüğüne kaydedilmesi” görevi verildiğinden ve 31.03.2005 tarihli ve 2 5772 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren **“Dernekler Yönetmeliğinin”** 5, 85 ve 86.maddeleri ile **23/1/2013 tarihli ve 28537 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan yönetmelik ile değişik 87 ve 88 inci maddeleri** uyarınca,

Valilikler bünyesinde derneklerin kayıt olacağı Dernekler Kütüğünün usulüne uygun olarak tesis edilip edilmediği,

a) Dernek Kütüğüne, merkezleri o il sınırları içinde bulunan konfederasyon, federasyon ve dernekler ile şubelerinin ve merkezleri başka illerde veya yurt dışında olan derneklerin o il sınırları içinde açılan şubelerinin usulüne uygun olarak kaydedilip kaydedilmediği,

b) Dernekler ile ilgili evrakların yer aldığı her bir dernek için ayrı bir kütük dosyası tutulup tutulmadığı,

c) Açılan her dosya üzerine derneğin kütük numarasının yazılıp yazılmadığı,

03.03- Dernek kuruluş bildirimi ve tüzüklerinin incelenmesi işlemlerinde 23.11.2004 tarihli ve 25649 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren **“5253 sayılı Dernekler Kanununun”** 3 üncü maddesinde yer alan “...Dernek Kurma Hakkı...”, 30 uncu maddesinde yer alan “...Kurulması Yasak Olan Dernekler...” ve 29 uncu maddesinde yer alan “...Bazı Ad ve

İşaretleri Kullanma Yasağına... ilişkin hükümlerin, isabetli olarak değerlendirilip değerlendirilmediği,

03.04- 08.12.2001 tarihli ve 24607 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren **“4721 sayılı Türk Medeni Kanununun”** 59 ve 60 ncı maddeleri ve 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı Dernekler Yönetmeliğinin 30/10/2011 tarihli ve 28100 sayılı R.G.’de yayımlanan

Yönetmelikle **değişik 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 99 uncu maddeleri** uyarınca,

a) Dernek kurucularının imzalarını taşıyan kuruluş bildirimine, kurucular tarafından her sayfası imzalanmış bir adet dernek tüzüğünü; dernek kurucuları arasında tüzel kişiliklerin bulunması halinde ise bu tüzel kişilerin unvanı, derneğin yerleşim yeri ve kuruluş belgesi ile tüzel kişiliklerin organları tarafından yetkilendirilen gerçek kişi de belirtilmek kaydıyla bu konuda alınmış kararın örneğini; kurucular arasında yabancı dernek veya dernek ve vakıf dışında kar amacı gütmeyen kuruluşlar bulunması halinde ise bu tüzel kişilerin derneklere kumcu olabilmesine dair İçişleri Bakanlığınca izin verildiğini belirten dernek kumcuları tarafından

imzalanmış yazılı beyanı; kumcular arasında yabancı uyruklular varsa, bunların Türkiye'de yerleşme hakkına sahip olduklarını gösterir belgelerin örneklerini ekleyip eklemedikleri,

b) Dernek Kuruluş Bildirimi ve ekinde verilen belgelerin doruluğu ile dernek tüzüğü, alındı belgesinin düzenlendiği tarihten itibaren altmış gün içinde mülki idare amiri tarafından bizzat veya sivil toplumla ilişkiler birimlerine yetki verilmek suretiyle incelenip incelenmediği ve kuruluş bildirisinde tüzükte ve kumcuların hukuki durumlarında kanuna aykırılık veya noksanlık tespit edildiği takdirde, bunların giderilmesinin geçici yönetim kumlundan yazı ile istenip istenmediği, bu yazının tebliğinden itibaren 30 gün içinde belirtilen noksanlıklar tamamlanmadığı veya kanuna aykırılık giderilmediği takdirde, mülki idare amirliğince Cumhuriyet Başsavcılığına derneğin feshi için ihbarda bulunulup bulunulmadığı,

c) Dernek kuruluş bildirimine ilişkin başvuru, gün ve saat belirtilmek suretiyle sivil toplumla ilişkiler birimine havale edilerek başvuru sahibine kuruluş bildirimi ve eklerinin alındığına dair alındı belgesi verilir verilmediği ve derneğin dernekler kütüğüne kaydedilip kaydedilmediği,

d) Mülki idare amirliğine verilen ve elektronik ortamda taranarak e-İçişleri Sistemi ile

Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün e-Arşiv Sistemine yüklenen evrakın eki olan ancak sisteme yüklenemeyen elektronik, basılı veya görsel her türlü materyalin, mülki idare amirliğince gerekli görülmesi veya istenmesi halinde ayrıca Bakanlığa gönderilip gönderilmediği,

e) Kamu hizmetlerinin hızlı kaliteli ve basitleştirilmiş bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak üzere 31.07.2009 tarihli ve 27305 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren

“Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin”8 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan “...İdarenin görevi gereği kendisinde bulunan bilgi ve belgeler ile daha önce başvuru sahibinden alınarak kurum kayıtlarına aktarılan ve değişmediği başvuru sahibi tarafından beyan edilen belgeler yeniden istenmez... ” hükmü ile (e) bendinde yer alan “... Diğer idarelerin elektronik ortamda paylaşım açtığı bilgi ve belgeler, başvuru sahibinden istenmez. Ancak, bu bilgi ve belgelere kolayca erişim için gerekli bilgiler istenebilir... ” hükümleri göz önünde tutulup tutulmadığı,

f) **“5253 sayılı Dernekler Kanununun”** 9 uncu maddesine göre, derneklerde iç denetim esas olduğu ve genel kurul veya yönetim ve denetim kurullarının iç denetim yapabileceği gibi bağımsız denetim kuruluşlarına da denetim yaptırılacaklarının hükmüne bağlandığı dikkate alınarak derneklere rehberlik yapmak üzere hazırlanan ve İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün **12.12.2024 tarihli ve 2024/6 sayılı** genelgesi ile tavsiye edilen iç denetim rehberlerinin derneklere duyurulup duyurulmadığı,

03.05- “4721 sayılı Türk Medeni Kanununun”,60, 62 ve 87 nci maddeleri uyarınca, “derneklerin Türk Medeni Kanununun 60 inci maddesinin son fıkrası gereğince yapılan yazılı bildirimini izleyen altı ay içinde ilk genel kurul toplantılarını yapmak ve organlarını oluşturmak” zorunda oldukları dikkate alınarak bu zorunluluğa uyulmaması, ilgili mülki idare amiri tarafından sulh hâkiminden derneğin kendiliğinden sona erdiğinin tespitinin istenip istenmediği,

31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı R.G.’de yayımlanan Dernekler Yönetmeliğine 21/10/2021 tarihli ve 31635 sayılı R.G.’de yayımlanan Yönetmelikle değişik (Ek:RG-21/10/2021-31635)15/A maddesi uyarınca; Elektronik ortamda yapılıp yapılmayacağı, elektronik ortamda yapılacaksa bununla ilgili teknik materyallerin hazırlanıp hazırlanmadığı ve Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğünün onayladığı elektronik sistemlerin kullanıp kullanılmadığı, söz konusu sistemlere işlenecek verilerin 24/02/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun ilgili hükümlerine uygun olarak işlenerek muhafaza edilip edilmediği,

Ayrıca genel kurula ait teknik dokümanların ve kayıtların muhafaza edilip edilmediği;

03.06- “4721 sayılı Türk Medeni Kanununun” 94 üncü maddesi ile 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı R.G.’de yayımlanan Dernekler Yönetmeliğinin 30/10/2011 tarihli ve 28100 sayılı R.G.’ de yayımlanan Yönetmelikle değişik 7 nci maddesi ile 09/07/2020 tarih ve 31180 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklik uyarınca, tüzüklerinde şube açabileceği belirtilmiş derneklerin şube açma başvuru an nda, genel kurullarınca yetki verilen yönetim kurulu tarafından yetkili kılınan en az üç kişinin imzaladığı kuruluş bildirimine, şube kurucuları arasında tüzel kişiliklerin bulunması halinde ise bu tüzel kişilerin unvanı, yerleşim yeri ve kuruluşuna ait belgeler ile tüzel kişiliklerin organları tarafından yetkilendirilen gerçek kişi de belirtmek kaydıyla bu konuda alınmış kararın örneğini; kurucular arasında yabancı uyruklular varsa, bunların Türkiye’de yerleşme hakkına sahip olduklarını gösterir belgelerin örneklerini; Şube açılması için yönetim kuruluna verilmiş yetkiyi gösteren genel kurul kararının örneğini; kurucu olarak yetkilendirilmiş kişiler için alınmış dernek yönetim kurulu kararı örneğini ekleyip eklemediklerini,

03.07- “4721 sayılı Türk Medeni Kanununun” 96 ve 97 nci maddeleri ile “Dernekler Yönetmeliğinin” 30/10/2011 tarihli ve 28100 sayılı R.G.’ de yayımlanan Yönetmelikle değişik 9, 10 ve 11 inci maddeleri uyarınca,

"Federasyon" kuruluşu başvurularında; mülki idare amirliğine verilecek olan ve federasyon kuracak dernek temsilcileri tarafından imzalanmış kuruluş bildirimine, kurucu dernek temsilcileri tarafından imzalanmış bir adet federasyon tüzüğü; federasyon kurulması yönünde derneklerce alınmış genel kurul karar örneğinin; kurucuların demeceği temsil etmekle

yetkilendirildiğine ilişkin ilgili dernek yönetim kurullarının karar örneğinin; kurucular arasında yabancı dernek veya dernek ve vakıf dışında kar amacı gütmeyen kuruluşlar bulunması halinde ise bu tüzel kişilerin federasyonlara kumcu olabilmesine dair İçişleri Bakanlığınca izin verildiğini belirten federasyon kurucuları tarafından imzalanmış yazılı beyanın eklenip eklenmediği,

I) “Konfederasyon” kurma başvurularında; mülki idare amirliğine verilecek olan konfederasyon kuracak federasyon temsilcileri tarafından imzalanmış kuruluş bildirimine, kumcu federasyon temsilcileri tarafından imzalanmış bir adet konfederasyon tüzüğünün; konfederasyon kurulması yönünde federasyonlarca alınmış genel kurul karar örneğinin; kurucuların federasyonu temsil etmekle yetkilendirildiğine ilişkin ilgili federasyon yönetim kurullarının karar örneğinin; kumcular arasında yabancı dernek veya dernek ve vakıf dışında kar amacı gütmeyen kuruluşlar tarafından kumlan federasyon niteliğindeki tüzel kişiliklerin bulunması halinde ise bu tüzel kişilerin konfederasyonlara kumcu olabilmesine dair İçişleri Bakanlığınca izin verildiğini belirten konfederasyon kurucuları tarafından imzalanmış yazılı beyanın; eklenip eklenmediği,

03.08- Dernekler Yönetmeliğinin 5 ve 7 maddeleri uyarınca;

Çocuk dernekleri veya bunların şubelerine tüzel kişilerin kumcu veya üye olamayacakları ve ayrıca kuruluş bildirimlerine, kumcu çocukların yasal temsilcilerinin izninin eklenmesi gerektiği hususuna dikkat edip edilmediği,

03.09- 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunun 26.04.2022 tarihli ve 31821 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdiği,

Bu kapsamda;

Spor kulüpleri, bahse konu düzenleme sonrasında **ayrı bir tüzel kişiliğine sahip** olduğunun ve söz konusu spor kulüplerinin dernek statüsünün kaldırılmasıyla birlikte gerekli iş ve işlemler **Gençlik ve Spor Bakanhğı’na devredileceğinin hüküm altına alındığının görüldüğü,**

Ancak,

Bahse konu, **7405 Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinin ikinci fıkrasında** “*Spor kulüpleri, 5253 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi kıyasen uygulanmak suretiyle **içişleri Bakanlığı** veya **mülki idare amiri** tarafından da denetlenebilir.*

*Aynı Kanunun 30 A maddesinde belirtilen suçlar kapsamında spor kulübü veya spor anonim şirketinin genel kurulu dışındaki organlarında görevli olanlar veya ilgili personel hakkında kovuşturma başlatılması hâlinde bu kişiler geçici bir tedbir olarak **içişleri Bakanı** tarafından görevden uzaklaştırılabilir. ...” hükmü yer aldığından,*

Dolayı,

İçişleri Bakanlığı'nın spor kulüpleri üzerindeki **denetim yetkisinin** devam ettiğinin görüldüğü,

Bu çerçevede,

7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanun'un yürürlüğe girmesiyle birlikte İçişleri Bakanlığı'nda bulunan, Gençlik ve Spor Bakanlığı veya Türkiye Futbol Federasyonu tarafından tescil edilmiş spor kulüplerinin kayıt ve dosyaları **üç ay içinde** Gençlik ve Spor Bakanhğı'na devir tesliminin yapılması gerektiğinden dolayı söz konusu kanunun amir hükmünün yerine getirilip getirilmediği,

Bununla birlikte,

7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanun'un geçici 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında *"Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 5253 sayılı Dernekler Kanunu kapsamında kurulmuş ve Bakanlık veya Türkiye Futbol Federasyonu tarafından tescil edilmiş olan spor kulüplerinin, İçişleri Bakanlığı nezdindeki dosya ve kayıtları, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren **en geç üç ay içinde** Bakanlığa devir ve teslim edilir."* hükmü çerçevesinde il müdürlüğünce gereğinin yapılıp yapılmadığı,

Ayrıca,

7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanun'un Geçici 1'inci maddesinin üçüncü fıkrasında *"Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 5253 sayılı Kanuna istinaden kurulmuş ve Bakanlık veya Türkiye Futbol Federasyonu tarafından tescil edilmiş olan gençlik ve spor kulüpleri; faaliyet göstermek istedikleri alana göre, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren **en geç iki yıl içinde** spor kulübü veya gençlik derneği olarak tercihlerini yaparak*

Bakanlığa bildirimde bulunurlar Münhasıran gençlik faaliyetlerinde bulunacak gençlik dernekleri, 5253 sayılı Kanuna tabi olarak faaliyetlerini sürdürür." hükmü yer aldığından,

Dolay,

7405 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren **gençlik ve spor kulüplerine 2 yıl içinde** spor kulübü veya dernek olarak devam etmelerine yönelik **tercih hakkı tanınması** çerçevesinde gerekli işlemlerin yapılıp yapılmadığı,

Hususlarının incelenmesi gerektiği,

B - YABANCI SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI (STK) İLE İLGİLİ İŞ VE

İŞLEMLER:

04.01-“5253 sayılı Dernekler Kanununun” 5 inci maddesi ile 31.03.2005 tarihli ve 5772 sayılı R.G.’de yayımlanan Dernekler Yönetmeliğine 09.07.2020 tarihli ve 31180 sayılı R.G.’de yayımlanan Yönetmelikle **değişik (Değişik birinci fıkra:RG-9/7/2020-31180) (Değişik ikinci fıkra:RG-21/10/2021-31635)** 22-30 uncu maddeleri uyarınca,

a) Yabancı dernek, vakıflar ile merkezleri yurt dışında bulunan dernek ve vakıflar dışındaki kar amacı gütmeyen kuruluşların Türkiye’deki faaliyetleri ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığından izin almaları gerektiğinden, izinsiz faaliyette bulunan söz konusu kuruluşların takip edilip edilmediği,

b) Türkiye’ de faaliyette bulunmalarına izin verilen söz konusu kuruluşların her yıl sonu itibariyle, o yıl içerisindeki faaliyet ve harcamalarına ilişkin olarak Dernekler Yönetmeliği EK-8’de belirtilen beyannameyi takip eden yılın Nisan ayı sonuna kadar Valiliğe verip vermedikleri,

c) Kanunun 5 inci maddesi kapsamında faaliyet izni verilen yabancı dernekler ve vakıflar, her yılsonu itibariyle o yıl içerisindeki faaliyet ve harcamalarına ilişkin bu Yönetmeliğe ekli EK8’de belirtilen beyannameyi takip eden yılın Nisan ayı sonuna kadar vermekle mükelleftirler. Bu beyanname yabancı derneklerin, temsilcilikleri veya şubeleri tarafından kütük numarasının kayıtlı olduğu valiliğe, faaliyet veya işbirliği izni verilen yabancı derneklerin yetkilileri tarafından ise yerleşim yerinin bulunduğu valiliğe verilir. Faaliyet veya işbirliği izinleri yıl içerisinde sona eren yabancı dernekler ise bu Yönetmeliğe ekli EK-8’de belirtilen beyannameyi izin süresi bitiminden itibaren iki ay içerisinde yerleşim yerinin bulunduğu valiliğe verilip verilmediği,

Ayrıca,

Beyannamelerin sistem üzerinden alınıp, kontrollerinin sağlanıp sağlanmadığı,

d) Bu beyannameyi vermekle yükümlü olanlar Türkiye’deki her türlü faaliyetlerine ilişkin yazılı ve görsel yayınlarının bir örneğini, istenmesi durumunda kütük numarasının kayıtlı olduğu mülki idare amirliğine gönderirler.

Bu görsellerin mülki idare amirleri tarafından istenilmesi durumunda verilir verilmediği,

04.02- “5253 sayılı Dernekler Kanununun” 21 inci maddesi ile 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı R.G.’de yayımlanan **Dernekler Yönetmeliğinin** 30/10/2011 tarihli ve 28100 sayılı

R.G.’ de yayımlanan Yönetmelikle **değişik** 18 ve 23.01.2013 tarihli ve 28537 sayılı R.G.’de yayımlanan Yönetmelikle **değişik (Ek ibare:RG-9/7/2020-31180) (Ek:RG- 21/10/2021-**

31635)19. maddeleri uyarınca;

-Yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan aynı ve nakdi yardım alacak dernekler ile ülkemizde faaliyet izni verilen yabancı dernek, yabancı vakıf, kar amacı gütmeyen kuruluşlar ve bunların şube veya temsilciliklerinin, önceden mülki idare amirliğine bildirimde bulunup bulunmadığı, nakdi yardımların bankalar aracılığıyla alınması gerektiğinden veya Gümrük beyan formuyla yurt dışına para çıkışı yapıldı ise 30 gün içinde mülki amirliğe bildirilip bildirilmediği ve bu şarta uyulup uyulmadığı,

-Yurtdışından yardım alacak olan dernekler ile ülkemizde faaliyet izni verilen yabancı dernek, yabancı vakıf, kar amacı gütmeyen kuruluşlar ve bunların şube veya temsilciliklerinin **Ek-4/A**'da belirtilen Yurtdışından Yardım Alma Bildirimini doldurup mülki idare amirliğine vermeleri gerektiğinden, bu şarta uyulup uyulmadığı,

-Yurtdışına yardım yapacak olan dernekler ile ülkemizde faaliyet izni verilen yabancı dernek, yabancı vakıf, kar amacı gütmeyen kuruluşlar ve bunların şube veya temsilciliklerinin **Ek4/B**'de belirtilen Yurtdışına Yapılacak Yardım Bildirimini, yardım gerçekleştirildikten sonra ise **EK-4/C**'de belirtilen Yurtdışına Yapılan Yardım Faaliyet Sonuç Bildirimini doldurup mülki idare amirliğine vermeleri gerektiğinden, bu şarta uyulup uyulmadığı,

04.03- “5253 sayılı Dernekler Kanununun” 27 nci maddesi ile 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı R.G.’de yayımlanan Dernekler Yönetmeliğinin 30/10/2011 tarihli ve 28100 sayılı R.G.’ de yayımlanan Yönetmelikle değişik 50, 51 ve 52 nci maddeleri uyarınca,

a) Kamu yararına çalışan derneklerden sayılmak için mülki idare amirliğine verilen başvuru belgesine; derneğin kamu yararı yönünden faaliyeti, yaptığı hizmetler ve gelecekte yapılması düşünülen işler hakkındaki raporun; derneğin taşınır ve taşınmaz mallarının listesinin, kamu yararına çalışan derneklerden sayılması için yönetim kurulunun aldığı karar örneğinin eklenip eklenmediği,

b) Konu ile ilgili başvuru belgelerinin Valilik görüşü ile birlikte bir ay içinde İçişleri Bakanlığına gönderilip gönderilmediği,

c) Kamu yararına çalışan derneklerden sayılmaya ilişkin Bakanlıkça bildirilen Cumhurbaşkanlığı kararının, valilik tarafından başvuru sahiplerine tebliğ edilip edilmediği,

d) Cumhurbaşkanınca kamu yararına çalışan derneklerden sayılma kararı iptal edilen derneklerle ilgili olarak Bakanlıkça yapılan bildirimlerin, valilik tarafından ilgili derneğe tebliğ edilip edilmediği,

e) Kamu yarına çalışan derneklerin en az iki yılda bir denetlenip denetlenmediği, denetimler sonucunda düzenlenen raporlar üzerine kamu yararına çalışan derneğin organları hakkında İçişleri Bakanınca görevden uzaklaştırma tedbiri uygulanması halinde veya Kanunun 30/A maddesinin son fıkrasından hareketle 32/f maddesine göre diğer dernekler hakkında ilgili ceza mahkemesince dernek organlarının görevden uzaklaştırılması halinde, görevden uzaklaştırılan organ veya kişilerin yerine Kanunun 27. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca kayyım atanması için gerekli başvuru ve işlemlerin yapıp yapılmadığı,

04.04- “5253 sayılı Dernekler Kanununun” 28 inci maddesi ile 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı R.G. de yayımlanan **Dernekler Yönetmeliğinin”** 30/10/2011 tarihli ve 28100 sayılı R.G.’ de yayımlanan Yönetmelikle değişik 54 ve 55 inci maddeleri uyarınca,

a) Dernek adlarında izin ile kullanılacak kelimeler için yapılan başvuru belgesine; dernek üye listesi; derneğin faaliyetleri, yaptığı hizmetler ve gelecekte yapılması düşünülen işler hakkındaki raporu; izne tabi kelimelerin kullanılması için genel kumlun aldığı karar örneğinin eklenip eklenmediği,

b) Konu ile ilgili başvuru belgelerinin Valilik görüşü ile birlikte bir ay içinde İçişleri Bakanlığına gönderilip gönderilmediği, Bakanlıkça verilen kararla ilgili valilik tarafından demeğe bilgi verilip verilmediği,

04.05- “5253 sayılı Dernekler Kanununun” 10 uncu maddesi ile **“Dernekler Yönetmeliğinin”** 91 inci maddeleri uyarınca,

Derneklerin tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere benzer amaçlı derneklerden **siyasi partilerden**, işçi ve işveren sendikalarından ve mesleki kuruluşlar dan maddi yardım alabilecekleri ve **siyasi partiler dışında** adı geçen kurumlara maddi yardımda bulunabilecekleri,

“5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun” hükümleri saklı kalmak üzere, derneklerin kamu kurum ve kuruluşları ile görev alanlarına giren konularda ortak projeler yürütebilecekleri, bu projelerde kamu kurum ve kuruluşlarının proje maliyetlerinin en fazla yüzde ellisi oranında aynî veya nakdî katkı sağlayabilecekleri, 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesi çerçevesinde özörlöülerin ve eski hükömlöülerin mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendiışlerini kurmaları, özörlöülerin iş bulmasını sağlayacak destek teknolojilerine ilişkin projeler ile benzeri projelerde ise bu oranın aranmayacağı ve bu şekilde yürötülen projelerin gerçökleşme durumu ve bu projeler için yapılan harcamalar ilgili kamu kurum ve kuruluşu ile mülki idare amirleri tarafından denetlenebileceği,

Hususlarında gerekli özenin gösterilip gösterilmediği,

04.06 - 23.11.2004 tarihli ve 25649 sayılı R.G. de yayımlanan 5253 sayılı Dernekler Kanununun 30 uncu maddesi uyarınca, derneklerin tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdüreceği belirtilen çalışma konuları dışında faaliyette bulunamayacakları askerliğe, milli savunma ve genel kolluk hizmetlerine hazırlayıcı öğretim ve eğitim faaliyetlerinde bulunamayacakları ve bu amaçlarla kamp ve eğitim yeri açamayacakları, üyeleri için özel kıyafet ve üniforma kullanamayacakları hususlarının dikkat edilip edilmediği,

04.07- 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 19. maddesi ile 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı R.G.'de yayımlanan **Dernekler Yönetmeliğinin** 83 ve 84. maddeleri uyarınca;

Derneklerin, faaliyetleri ile gelir ve gider işlemlerinin sonuçları konusunda, Dernekler Yönetmeliğinde belirtilen şekle uygun olarak yılsonu itibarıyla düzenledikleri beyannameyi yılın ilk dört ayı içerisinde mahallin en büyük mülkî amirine vermeleri gerektiğinden, verilen beyannamelerin Valilikçe incelenip incelenmediği,

Beyannamelerin incelenmesi esnasında konusu suç oluşturan hususların tespit edilmesi halinde, ilgili mülki idare amirliğince durumun Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilip bildirilmediği,

Konuya ilişkin İçişleri Bakanlığı Dernekler Daire Başkanlığının 26.01.2011 tarihli 2011/12 sayılı genelgesinin göz önünde tutulup tutulmadığı,

C - DENETİM İŞ VE İŞLEMLERİ:

05.01- 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 19.maddesi, 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı R.G.'de yayımlanan Dernekler Yönetmeliğinin Ek-1, EK-2, EK-3, EK-4 ve EK-5 maddeleri, 03/04/2023 tarihli ve “Derneklerin Denetimi” konulu 2023/6 sayılı Genelgesi ve bu Genelge uyarınca adı geçen Genel Müdürlüğün internet sitesinde yayımlanan Derneklerin Denetlenmesine Dair Rehber uyarınca;

Denetimi yapılacak derneklere yer aldıkları risk grupları dikkate alınarak, Derneklerin Denetlenmesine Dair Rehberin eki ek-3 ve ek-4'e göre, en az 24 saat önceden haber vermek şartıyla bildirim yapıp yapılmadığı,

Sivil Toplumla ilişkiler Genel Müdürlüğünce derneklere yönelik suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında yapılan risk analizleri sonucunda, yüksek ve orta risk grubunda yer alan derneklerin Genel Müdürlükçe hazırlanan denetim programı çerçevesinde, öncelikle suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında olmak üzere genel denetimlerinin

yapılıp yapılmadığı, söz konusu denetimler sırasında derneklerin kendilerini terörizmin finansmanı riskinden korumalarına yönelik olarak, www.siviltoplum.gov.tr adresinde yayımlanan

“Derneklerin Terörizmin Finansmanı Amacıyla Kullanılmasının Önlenmesine Yönelik İyi Uygulamalar Rehberinde belirtilen veya bu konuda kendilerince belirlenen diğer önlemleri alıp almadıkları, belirledikleri ilke, kural ve yöntemleri uygulayıp uygulamadıkları konusunda, derneklerin denetimini yapmakla görevlendirilen kamu görevlilerince gerekli inceleme ve değerlendirmelerin yapılıp yapılmadığı,

Genel Müdürlükçe yapılan risk analizi sonucunda, düşük risk grubunda yer aldığı değerlendirilen derneklerin, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamı dışında olmak üzere, tüzüklerinde gösterilen amaçlar doğrultusunda faaliyet gösterip göstermediği, defterlerini ve kayıtlarını mevzuata uygun olarak tutup tutmadığı konularında, 5253 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinde yer alan düzenlemelere göre Valilikçe hazırlanan program çerçevesinde genel denetimlerinin yapılıp yapılmadığı,

Derneklerin yer aldıkları risk gruplarına bakılmaksızın, denetimleri sırasında dernek yönetici veya yetkililerine suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında farkındalıklarının artırılması, kendilerini terörizmin finansmanı riskinden korumalarına yönelik önlemleri almaları ve dernekler mevzuatı kapsamında öngörülen yükümlülükleri konularında rehberlik edilip edilmediği,

Derneklerin denetimlerine ilişkin diğer hususlarda Derneklerin Denetlenmesine Dair Rehberde yer alan usul ve esaslara uyulup uyulmadığı,

5253 sayılı Dernekler Kanununun 27 nci maddesi gereğince, kamu yararına çalışma statüsü bulunan dernekler ve bu derneklerin şubeleri ile söz konusu statüye sahip üst kuruluşların denetimlerinin hazırlanan programa göre en az iki yılda bir yapılıp yapılmadığı, bu kuruluşların denetimlerinde faaliyetlerinin söz konusu statüye uygunluğunun incelenip incelenmediği, kamu yararına çalışma statüsünün kaybedildiği yönündeki tespitleri içeren denetim raporlarının birer suretinin Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğüne gönderilip gönderilmediği, faaliyetleri bu statüye uygun olmadığı değerlendirilen şubeler hakkında ise adı geçen Genel Müdürlüğe bilgi verilip verilmediği,

Denetimde görevlendirilen **Bilirkişilere** Hazine ve Maliye Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı tarafından birlikte hazırlanan “**Derneklerin Denetim Faaliyetlerinde Görevlendirilen Kamu Personeline ve Bilirkişilere Ödenecek Ücretlere İlişkin Usul ve Esaslar**” çerçevesinde ücret ödenip ödenmediği, (**İçişleri Bakanlığı mülkiye müfettişleri ve dernekler denetçileri hariç, denetimlerde görevlendirilecek kamu görevlilerine verilecek ücretin tutarı İçişleri Bakanlığı**

ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca birlikte tespit olunur ve İçişleri Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.’ cümlesi, Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararıyla 03.01.2025 tarihinde yürürlükten kalktığından, bu kapsamda yeni düzenleme yapılana kadar denetimde görevlendirilenlere, bilirkişiler hariç, herhangi bir ödeme yapılamayacağı), denetimde görevlendirilenlerin bankalar dahil diğer gerçek ve tüzel kişilere yönelik bilgi ve belge taleplerini valilik aracılığıyla iletip iletmedikleri, (5253 sayılı Dernekler Kanunu’n 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrası Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararıyla 03.01.2025 tarihinde yürürlükten kalkmıştır) denetimler sonunda tespit ve değerlendirmeler ile yapılacak işlemleri içerir denetim raporlarının düzenlenip düzenlenmediği, sivil toplumla ilişkiler birimleri tarafından derneklere mevzuat ve terörizmin finansmanının önlenmesi konularında farkındalığı artırıcı eğitimlerin verilip verilmediği ve Genel Müdürlükçe belirlenen oranda derneklerin ziyaret edilip edilmediği, denetimlerde bilirkişi görevlendirilmesi halinde görevlendirme, rapor teslimi ve ücret ödeme işlemlerinde Dernekler Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslara uyulup uyulmadığı,

Ayrıca, 5253 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin son fıkrası gereğince, denetim sırasında suç teşkil eden fiillerin tespit edilmesi hâlinde, durumun derhal Cumhuriyet savcılığına ve ilgili demeğe bildirip bildirilmediği,

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün 04/02/2010 tarihli ve “Denetimlerin Yapılacağı Yer” konulu 2010/12 sayılı Genelgesi ile Derneklerin Denetlenmesine Dair Rehber doğrultusunda;

Derneklerin denetimlerinin derneğin yerleşim yerinde ve dernek yetkililerinin huzurunda yapılmasının esas olduğu, dernek yöneticilerinin istemeleri halinde denetim sırasında hazır bulunabileceği veya üyelerinden birine, çalışanlarına, muhasebecisine veya üçüncü bir kişiye denetim sırasında hazır bulunması, istenilen defter ve belgelerin ibraz edilmesi ve bilgi verilmesi için yetki verebileceği,

Denetimlerin derneklerin yerleşim yerlerinde yapılıp yapılmadığı, derneğin yerleşim yerinin denetimin yapılmasına elverişli olmadığı hallerde, sivil toplumla ilişkiler birimlerinde veya başka bir kamu kurum ve kuruluşuna ait bir yerde denetimin yapılıp yapılmadığı, denetimin demeğin merkezinde yapılmayacak ve derneğin görevlileri hazır bulunamayacak ise defter ve belgelerin tutanak ile teslim alınıp ve tutanak ile teslim edilip edilmediği,

05.02- 5253 sayılı Dernekler Kanunu’nun 23. maddesi ile 31.03.2005 tarihli ve 27750 sayılı R.G.’de yayımlanan Dernekler Yönetmeliğinin 21.10.2021 tarihli ve 31635 sayılı

R.G.’de yayımlanan Yönetmelikle değişik (Değişik ibare:RG-21/10/2021-31635), (Değişik ibare:RG-9/7/2020-31180)17. Maddesi uyarınca;

Olağan veya olağanüstü genel kurul toplantılarını izleyen kırk beş gün içinde, yönetim ve denetim kurulları ile diğer organlara seçilen asıl ve yedek üyeleri içeren ve Ek-3’te yer alan

Genel Kurul Sonuç Bildiriminin mülki idare amirliğine Dernekler Bilgi Sistemi (DERBİS)üzerinden verilip verilmediği,

Dernek üyeliğine kabul edilenler ile üyeliği sona erenlerin kimlik bilgilerinin üyeliğe kabul veya üyeliğin sona ermesinden itibaren kırk beş gün içinde mülki idare amirliğine bildirilip bildirilmediği,

Genel kurul toplantısında tüzük değişikliği yapılması halinde; genel kurul toplantı tutanağı, tüzüğün değişen maddelerinin eski ve yeni şekli, her sayfası yönetim kurulu üyelerinin salt çoğunluğunca imzalanmış dernek tüzüğünün son şekli, bu fıkra da belirtilen süre içinde mülki idare amirliğine verilip verilmediği,

Genel kurul sonuç bildirimlerinin dernek yönetim kurulu tarafından yetki verilen bir yönetim kurulu üyesi tarafından yapılıp yapılmadığı,

Sandığı bulunan derneklerin, sandıklarına ait genel kurul sonuç bildirimini bu maddede belirtilen usulde mülki idare amirliğine bildirip bildirmediikleri,

Genel Kurul Sonuç Bildirimi ve eklerinin mevzuata uygunluğunun dernekler birimince incelenip incelenmediği,

Varsa, eksiklerin veya hataların giderilmesi ilgili derneklerden istenerek, eksiklik ve hataların giderilmemesi veya konusu suç teşkil eden fiillerin tespit edilmesi halinde gerekli yasal işlem yapılıp yapılmadığı,

Varsa dernek organlarındaki değişiklik bildirimini ile yerleşim yeri değişiklik bildiriminin gönderilip gönderilmediği ve sistem üzerinden incelenerek onaylanıp onaylanmadığı,

05.03- 23.11.2004 tarihli ve 25649 sayılı R.G.’de yayımlanan 5253 sayılı Dernekler Kanununun 23.01.2008 tarihli ve 5728/558 sayılı Kanunla değişik (Değişik: 23/1/2008-5728/558 md.) 32 nci maddesi bentleri uyarınca;

“32/a bendine” göre: Dernek kurma hakkına sahip olmadıkları halde dernek kuranlar veya derneklere üye olmaları kanunlarla yasaklandığı halde dernek üyesi olanlar ile derneklere üye olması kanunlarla yasaklanmış kişileri bilerek dernek üyeliğine kabul eden veya kaydını silmeyen veya dernek üyesi iken derneklere üye olma hakkını kaybeden kişileri dernek

üyeliğinden silmeyen dernek yöneticilerine beş yüz Türk Lirası idari para cezası uygulaması yapıp yapılmadığı,

“32/h bendine” göre; Genel kurulu süresinde toplantıya çağırmayan, genel kurul toplantılarını kanun ve tüzük hükümlerine aykırı olarak veya dernek merkezinin bulunduğu veya tüzüğünde belirtilen yer dışında yapan dernek yöneticilerine beş yüz Türk Lirası idari para cezası uygulaması yapıp yapılmadığı,

“32/c bendine” göre; Yurt dışı yardımı bankalar aracılığıyla almayan dernek yöneticilerine, bu şekilde alınan paranın yüzde yirmi beşi oranında idari para cezası uygulaması yapıp yapılmadığı,

“32/d bendine” göre; Demeğe ait tutulması gereken defter veya kayıtların usulüne uygun tutulmaması halinde dernek yöneticilerine ve defterleri tutmakla sorumlu kişilere beş yüz Türk Lirası idari para cezası verilmesi, adına yetki belgesi düzenlenmediği halde gelir toplayanlar ile bilerek bu şekilde gelir toplanmasına izin veren yönetim kurulu üyelerine bin Türk Lirası idari para cezası verilmesi uygulaması yapıp yapılmadığı,

Ayrıca aynı bentte yer alan “...*Defter ve kayıtları tutmayan veya tasdiksiz defter tutan dernek yöneticileri üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır...*” hüküm uyarınca Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunup bulunulmadığı,

“32/e bendine” göre; “... *Genel kurul ve diğer dernek organlarında yapılan seçimler ve oylamalar ile oyların sayım ve dökümüne hile karıştıranlar ve defter veya kayıtları tahrif veya yok edenler veya gizleyenler, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan iki yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır...*” hükmü doğrultusunda Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunup bulunulmadığı,

“32/f bendine” göre; “...*Her ne suretle olursa olsun kendisine tevdi olunan derneğe ait para veya para hükmündeki evrak, senet veya sair malları kendisinin veya başkasının menfaatine olarak sarf veya istihlak veya rehineden veya satan, gizleyen, imha, inkâr, tahrif veya tağyir eden yönetim kurulu başkanı ve üyeleri veya denetçiler ile derneğin diğer personeli Türk Ceza kanununun güveni kötüye kullanma suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır. Ayrıca, mahkeme yargılama sırasında sanıkların, organlardaki görevlerinden geçici olarak uzaklaştırılmasına da karar verebilir...*” hükmü doğrultusunda Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunup bulunulmadığı,

“32/g bendine” göre: Yetkili mercilerin izni olmaksızın yabancı dernekler ve merkezi yurt dışında bulunan kâr amacı gütmeyen kuruluşların Türkiye’de temsilciliklerini veya şubelerini açanlar, faaliyetlerini yürütenler, bunlarla işbirliğinde bulunanlar veya bunları üye kabul edenlere

bin Türk Lirası idari para cezası verilmesi ve izinsiz açılan şube veya temsilciliğin de kapatılmasına karar verilmesi uygulaması yapıp yapılmadığı,

“32/h bendine” göre: Dernekler Kanununun 16 ncı maddesinde yer alan “...*Dernek gelirlerinin toplanmasında kullanılacak alındı belgelerinin basıldıktan sonra bu belgelerin seri ve sıra numaralarının on beş gün içinde mülki idare amirliğine bildirmek zorundadır...* ” hükmüne uymayan basımevleri için beş yüz Türk Lirası idari para cezası uygulamasının yapıp yapılmadığı,

“32/ı bendine” göre: Dernekler Kanununun 17 nci maddede yer alan “ ...*Derneklerin iş ve işlemlerinde, bu Kanun ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu ile bunlara dayanılarak çıkarılan yönetmeliklerin hükümlerine aykırılık tespit edilmesi halinde, konusu suç teşkil etmeyen hata ve noksanlıkların mülkî idare amirinin yazılı istemi üzerine, ilgili dernek tarafından otuz gün içerisinde giderilmesi zorunludur...* ” hükmüne uymayanlara yüz Türk Lirası idari para cezası verilmesi uygulamasının yapıp yapılmadığı,

“32/j bendine” göre: Dernekler Kanununun 19 uncu maddesinde yer alan “...*Beyannameyi bilerek gerçeğe aykırı olarak verenler yüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır...* ” hükmüne göre Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunup bulunulmadığı,

“32/k bendine” göre: Dernekler Kanununun 9 uncu maddesinde yer alan “...*Denetim kurulu üyelerinin istemi üzerine, her türlü bilgi, belge ve kayıtların, dernek yetkilileri tarafından gösterilmesi veya verilmesi, yönetim yerleri, müesseseler ve eklentilerine girme isteğinin yerine getirilmesi zorunludur...* ” hükmü ile Dernekler Kanunun 19 uncu maddesinde yer alan “ ...*Denetim sırasında görevli memurlar tarafından istenecek her türlü bilgi, belge ve kayıtların, dernek yetkilileri tarafından gösterilmesi veya verilmesi, yönetim yerleri, müesseseler ve eklentilerine girme isteğinin yerine getirilmesi zorunludur...* ” hükümlerinde belirtilen zorunluluklara uymayanlar ile tutulması zorunlu olan defter ve belgelerin, gerekli dikkat ve özen gösterilmiş olması şartıyla elde olmayan bir nedenle okunamayacak hâle gelmesi veya kaybolması hâlinde, öğrenme tarihinden itibaren on beş gün içinde dernek merkezinin bulunduğu yerin yetkili mahkemesine zayi belgesi almak için başvurmayan veya bu belgeyi denetim sırasında ibraz edemeyenler üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli paracezası ile cezalandırılacakları dikkate alınarak Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulup bulunulmadığı, Ayrıca,

Dernekler Kanununun 21 inci maddesinde belirtilen “ ...*Dernekler mülkî idare amirliğine önceden bildirimde bulanmak şartıyla yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan aynî ve nakdî*

yardım alabilirler. Bildirimin şekli ve içeriği yönetmelikte düzenlenir. Nakdî yardımların bankalar aracılığıyla alınması zorunludur... ” hükmüne aykırı hareket edenler hakkında da

23.11.2004 tarihli ve 25649 sayılı R.G.’de yayımlanan 5253 sayılı Dernekler Kanununun

27.12.2020 tarihli ve 7262 sayılı Kanunla değişik (Değişik:27/12/2020- 7262/16 md.)
beş bin

Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir, hükmünün uygulanıp uygulanmadığı,

“32/1 bendine** göre; Dernekler Kanununun 22 ve 24 üncü maddelerinde belirtilen Taşınmaz Mal Edinme, (25.03.2020 tarihli ve 7226 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle bu bentte yer alan “23” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.)Temsilcilik konularındaki bildirim yükümlülüğü ile 19 uncu maddesinde belirtilen yılsonu beyanname verme yükümlülüğünü yerine getirmeyen dernek yöneticilerine ve 24 üncü maddede belirtilen temsilcilere beş yüz Türk Lirası idari para cezası verilmesi uygulaması yapıp yapılmadığı,

Dernekler Kanununun 32 nci “Ceza hükümleri” başlıklı maddesi kapsamında,

“32/m bendine” göre: Dernekler Kanununun 26 nci maddesinde belirtilen yurt, pansiyon ve lokal gibi tesisleri izinsiz açan dernek yöneticilerine beş yüz Türk Lirası idari para cezası verilmesi ve tesisin kapatılması kararı verilmesi uygulamasının yapıp yapılmadığı,

“32/n bendine” göre; Dernekler Kanununun 28 inci maddesinde yer alan “...Dernek adlarında; Türk, Türkiye, Milli, Cumhuriyet, Atatürk, Mustafa Kemal, **Şehit, Gazi** kelimeleri ile bunların baş ve sonlarına getirilen eklerle oluşturulan kelimeler İçişleri Bakanlığının izni ile kullanılabilir... ”hükmü uyarınca söz konusu kelimeleri İçişleri Bakanlığının izni olmadan kullanan ya da Dernekler Kanunun 29 uncu maddesinde yer alan “...Derneklerin, mevcut veya mahkeme kararıyla kapatılmış veya feshedilmiş bir siyasî partinin, bir sendikanın veya üst kuruluşun, bir derneğin veya üst kuruluşun adını, amblemini, rumuzunu, rozetini ve benzeri işaretleri ya da başka bir ülkeye ve daha önce kurulmuş Türk devletlerine ait bayrak, amblem ve flamaları kullanmaları yasaktır... ” hükmüne aykırı olarak kullananların yazılı olarak uyarılmalarına rağmen, aykırı hareketlerine devam etmeleri halinde dernek yöneticilerinin fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, yüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılacağı ve derneğin feshine de karar verileceği hükmü uyarınca Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunup bulunulmadığı,

“32/o bendine” göre; Dernekler Kanununun 30 uncu maddenin (a) bendinde belirtilen yasağa aykırı hareket eden dernek yöneticileri elli günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılacakları, (c) bendine aykırı faaliyette bulunan dernek yöneticilerinin fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacakları ve tesisin kapatılmasına da karar verileceği yönünde Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunup bulunulmadığı,

“32/p bendine” göre; Dernekler Kanununun 30 uncu maddenin (b) bendinde belirtilen kurulması yasak dernekleri kuranlar ile bu bende aykırı harekette bulunan dernek yöneticileri fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde bir yıldan üç yıla kadar hapis ve elli günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılacağı ve derneğin feshine de karar verileceği hükmü doğrultusunda Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunup bulunulmadığı,

“32/r bendine” göre: Dernekler Kanununun 31 inci maddesinde yer alan “... Dernekler, defterlerinde ve kayıtlarında ve Türkiye Cumhuriyetinin resmi kurumlarıyla yazışmalarında Türkçe kullanırlar...” hükmü ile getirilen zorunluluğa uymayanlara İdarî para cezası verilmesi uygulamasının yapıp yapılmadığı,

Ayrıca,

5253 sayılı Dernekler Kanununa 27.12.2020 tarihli ve 7262/16 sayılı Kanunla **eklenen(Ek:25/3/2020-7226/22 md.), (Ek: 27/12/2020-7262/16 md.), (Ek:27/12/2020- 7262/16 md.) 32/s, 32/t ve 32/u bendleri uyarınca;**

“32/s bendine” göre: Dernekler Kanununun 23 üncü maddesinde belirtilen bildirimlerle ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeyenlere idari para cezası uygulamasının yapıp yapılmadığı,

“32/t bendine” göre: Dernekler Kanununun 19 maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen “bankalar dâhil tüm gerçek ve tüzel kişilerin, denetim görevlilerince istenen bilgi ve belgeleri sunması” yönündeki zorunluluğa uymayanlar hakkında idari para cezası uygulamasının yapıp yapılmadığı,

“32/u bendine” göre; Yedi bin Türk lirasını aşan tahsilat ve giderlerini bankalar, diğer finans kuruluşları ve PTT aracılığıyla yapmayan dernek yöneticilerine, işleme konu tutarın %10’una kadar oranlarda idari para cezası uygulamasının yapıp yapılmadığı,

05.04- 23.11.2004 tarihli ve 25649 sayılı R.G.’de yayımlanan 5253 sayılı Dernekler Kanununun ilgili maddelerinde yer alan “idari para cezalarının”

5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesi ile 17 nci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca ve 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren

Dernekler Yönetmeliğinde belirtilen parasal hadlerin aynı yönetmeliğin 101 inci maddesi uyarınca, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere 213 sayılı Vergi Usul Kanunun gereğince Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilecek yeniden değerlendirme oranında arttırılması gerektiği kapsamında;

a) Maliye Bakanlığınca 23/12/2019 tarihli ve 30987 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 512 Sıra No’lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca; 2020 yılı için yeniden değerlendirme oranı olan % 22,58 olarak belirlendiği,

b) Maliye Bakanlığınca 28/11/2020 tarihli ve 31318 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 521 Sıra No’lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca; 2021 yılı için yeniden değerlendirme oranı olan % 9,11 olarak belirlendiği,

c) Maliye Bakanlığınca 27/11/2021 tarihli ve 31672 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 533 Sıra No’lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca; 2022 yılı için yeniden değerlendirme oranı olan % 36,120 olarak belirlendiği,

d) Maliye Bakanlığınca 24/11/2022 tarihli ve 32023 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 533 Sıra No’lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca; 2023 yılı için yeniden değerlendirme oranı olan % 122,93 olarak belirlendiği,

e) Maliye Bakanlığınca 25/11/2023 tarihli ve 32380 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 554 Sıra No’lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca; 2024 yılı için yeniden değerlendirme oranı olan % 58,46 olarak belirlendiği,

f) Maliye Bakanlığınca 27/12/2024 tarihli ve 32735 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 574 Sıra No’lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca; 2025 yılı için yeniden değerlendirme oranı olan % 43,93 olarak belirlendiği,

Buna göre, 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Dernekler Yönetmeliğinde belirtilen parasal hadlerin aynı yönetmeliğin 101 inci maddesi uyarınca, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere 213 sayılı Vergi Usul Kanunun gereğince Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilecek yeniden değerlendirme oranında arttırılarak uygulama yapılıp yapılması,

05.05- 23.11.2004 tarihli ve 25649 sayılı R.G.’de yayımlanan 5253 sayılı Dernekler Kanununun 33 üncü maddesi uyarınca, bu Kanunda belirtilen cezaların çocuk dernekleri hakkında, yazılı olarak uyarılmasına rağmen tekrar edilmesi halinde uygulanması gerektiği hususuna dikkat edilip edilmediği,

05.06- “4721 sayılı Türk Medeni Kanununun” 87 nci maddesi uyarınca, dernek amacının gerçekleşmesi, amacın gerçekleşmesinin olanaksız hale gelmesi veya sürenin sona ermesi, ilk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması, borç ödemede acze düşülmesi, tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının olanaksız hale gelmesi, olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılamaması durumlarının tespit edilmesi halinde mülki idare amirliğince derneğin kendiliğinden sona erdiğinin tespitinin sulh hâkiminden istenilip istenilmediği,

05.07- “4721 sayılı Türk Medeni Kanununun” 89 uncu maddesi uyarınca, amacı Kanuna veya ahlaka aykırı hale geldiği tespit edilen derneklerin ilgili mahkemeden fesih edilmesinin istenilip istenilmediği,

05.08- 23.11.2004 tarihli ve 25649 sayılı R.G.’de yayımlanan 5253 sayılı Dernekler Kanununun 15 inci maddesi ile **“Dernekler Yönetmeliğinin”** 89 ve 90 inci maddeleri uyarınca, herhangi bir nedenle tüzel kişilikleri sona eren derneklerin tasfiye ve devir işlemleri tamamlandıktan sonra, dernekler kütüğündeki kayıtlarının İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürünün onayı ile silinip silinmediği, kütükten silinen derneğin şubelerinin bulunduğu Valiliklere ve İçişleri Bakanlığına durumun bildirilip bildirilmediği,

05.09- 23.11.2004 tarihli ve 25649 sayılı R.G.’de yayımlanan 5253 sayılı Dernekler Kanununun 11 inci maddesi ile **25.10.2005 tarihli ve 27750 sayılı R.G.’de yayımlanan Dernekler Yönetmeliğinin** **21.10.2021 tarihli ve 31635 sayılı R.G.’de yayımlanan Yönetmelikle değişik (Ek ibare:RG-21/10/2021-31635)** 46ncı maddesi uyarınca; Yönetim kumlu asıl üyeleri ile Kanunun 24 üncü maddesine göre temsilci olarak görevlendirilenler hariç, dernek adına gelir tahsil edecek kişi veya kişilerin, yetki süresi de belirtilmek suretiyle, yönetim kumlu kararı ile tespit edileceği,

Gelir tahsil edecek kişilerin açık kimliği, imzası ve fotoğraflarını ihtiva eden ve Ek- 19’da yer alan Yetki Belgesi dernek tarafından iki nüsha olarak düzenlenerek, dernek yönetim kumlu başkanınca onaylanacağı,

Yönetim kumlu asıl üyelerinin yetki belgesi olmadan gelir tahsil edebileceği,

Yetki belgelerinin süresinin yönetim kumlu tarafından en çok bir yıl olarak belirlenebileceği,

Süresi biten yetki belgelerinin yenilenebileceği,

Yetki belgesinin süresinin bitmesi veya adına yetki belgesi düzenlenen kişinin görevinden ayrılması, ölümü, işine veya görevine son verilmesi, derneğin kendiliğinden dağıldığının tespit

edilmesi veya fesih edilmesi gibi hallerde, verilmiş olan yetki belgelerinin dernek yönetim kumluna bir hafta içinde tesliminin zorunlu olduğu,

Ayrıca, gelir toplama yetkisinin yönetim kumlu kararı ile her zaman iptal edilebileceği hususlarının bilinerek derneklerin denetiminde bu hususlara dikkat edilip edilmediği,

05.10- 23.11.2004 tarihli ve 25649 sayılı R.G.’de yayımlanan 5253 sayılı Dernekler Kanununun 11 ve 16 ncı maddeleri ile 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı R.G.’de yayımlanan Dernekler Yönetmeliğinin” 43 üncü maddesi gereği, Dernekler tarafından bastırılan ve basımevlerince seri ve sıra numaraları on beş gün içinde mülki idare amirliğine bildirilmek zorunda olan alındı belgesi ciltlerinin dernekler birimlerinde tutulan Alındı Belgesi Ciltleri Takip Defterine kaydedilip kaydedilmediği,

Alındı Belgesi Ciltleri Takip Defteri elektronik ortamda tutulur.

Hükmü kapsamında,

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün 10.12.2021 tarih ve 9577 sayılı ve Matbaa Kullanıcıları Kılavuzu konulu yazıları uyarınca, Dernekler Bilgi Sistemi (DERBİS) üzerinden açılan e-Matbaa modülünü kullanmak isteyen matbaalara DERBİS kullanıcı hesabı oluşturulup oluşturulmadığı,

05.11- “5253 sayılı Dernekler Kanununun” 11 inci maddesi ile “Dernekler Yönetmeliğinin” 32 nci maddesi uyarınca; Dernekler tarafından tutulması zorunlu olan defterlerin ve il sivil toplumla ilişkiler müdürlüklerince tasdiklerinin yapılıp yapılmadığı,

05.12- 23.11.2004 tarihli ve 25649 sayılı R.G.’de yayımlanan 5253 sayılı Dernekler Kanununun 26, 26/A ve 26/B maddeleri ile “Dernekler Yönetmeliğinin” 56-71 inci maddeleri uyarınca; Lokal açma başvurularında istenen belgelerin eksiksiz alınıp alınmadığı, lokal açma başvurularının değerlendirilmesinde lokal olarak açılacak yerin öngörülen şartları taşıyıp taşımadığı, açılmasına izin verilen dernek lokalinde yerine getirilmesi gereken hususların takip edilip edilmediği, Yönetmeliğin 59 uncu maddesi uyarınca, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçelerde ise bu görevlerin Kaymakamlık Yazı İşleri Müdürlüklerince yerine getirilip getirilmediği,

05.13- “5253 sayılı Dernekler Kanununun” 11 inci maddesi ile “Dernekler Yönetmeliğinin” 32 nci maddesi uyarınca; Dernekler tarafından tutulması zorunlu olan defterlerin ve il sivil toplumla ilişkiler müdürlüklerince tasdiklerinin yapılıp yapılmadığı,

05.14- 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı R.G.’de yayımlanan Dernekler

Yönetmeliğinin 21.10.2021 tarihli ve 31635 sayılı R.G.’de yayımlanan Yönetmelikle Değişik (Ek ibare:RG-21/10/2021-31635) 97 nci maddesi uyarınca; Bilanço esasına göre defter tutan dernekler ile kamu yararına çalışan derneklerin verdikleri belgeler hariç olmak üzere, Dernekler Yönetmeliği çerçevesinde mülki idare amirliğine verilmesi zorunlu olan belgelerden; Genel Kurul Sonuç Bildirimi, Yurtdışından Yardım Alma Bildirimi, Yurt Dışına Yapılacak Yardım Bildirimi, Yurtdışına Yapılan Yardım Faaliyet Sonuç Bildirimi, Yetki Belgesi, Dernek Beyannamesi, Yerleşim Yeri Değişiklik Bildirimi, Dernek Organlarındaki Değişiklik Bildirimi, Taşınmaz Mal Bildiriminin il müdürlüklerince, Yabancı Tüzel Kişilerin Türkiye’de Faaliyette Bulunabilmelerine İlişkin Başvuru Formu ise Genel Müdürlük tarafından Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün elektronik sistemine kaydedilip kaydedilmediği,

05.15- 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı R.G.’de yayımlanan Dernekler Yönetmeliğinin 30/10/2011 tarihli ve 28100 sayılı R.G.’ de yayımlanan Yönetmelikle değişik (Değişik:RG-30/10/2011-28100) ve (Değişik ibare:RG-9/7/2020-31180) 99 uncu maddesi uyarınca; Mülki idare amirliğine verilen ve elektronik ortamda taranarak e-İçişleri Sistemi ile Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün e-Arşiv Sistemine yüklenen evrakın eki olan ancak sisteme yüklenemeyen elektronik, basılı veya görsel her türlü materyalin, mülki idare amirliğince gerekli görülmesi veya istenmesi halinde ayrıca Bakanlığa gönderilip gönderilmediği,

05.16- Dernek ve vakıfların kamu kurum ve kuruluşları ile ilişkilerinde; “5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanunun” 2 ve 3 üncü maddeleri hükümlerinde, bu konuya açıklık getiren ve halen kamu kurum ve kuruluşlarına ait binaları terk etmemiş olan dernek ve vakıfların buraları terk etmesinin sağlanmasını, kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticilerinin cezai duruma düşmemeleri için uyarılmalarını isteyen İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün (Mülga: Dernekler Dairesi Başkanlığı) 5072 sayılı Kanuna ilişkin hususlar İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün 2004/2 sayılı Genelgesinde düzenlendiğinden bu hükümlere uygun hareket edilip edilmediği,

Ç - DERNEKLERE YARDIM YAPILMASINA YÖNELİK İŞ VE İŞLEMLER (PROJE):

06.01- İçişleri Bakanlığı Bütçesinden Derneklere Yardım Yapılması Hakkında 03.03.2017 tarihli Yönerge kapsamında;

Yardım Yapılabilecek Derneklerde Aranacak Şartlar konulu 6. maddenin b bendinde “Anayasa ve Kanunla yasaklanmış veya konusu suç teşkil eden faaliyetlerde bulunmamış olması” maddesine göre,

Derneğin konusu suç teşkil eden faaliyetlerde bulunup bulunmadığının tespiti için ilgili kurumlardan bilgi talep edilip edilmediği, (Emniyet-Jandarma vb)

Başvuru, Değerlendirme Ölçütleri ve Protokol başlıklı 7. Maddesinde;

(1) “Başvuru, dernek tarafından Başvuru Rehberinde belirtilen şekilde yapılır.

(2) Valilik, derneğin proje yardımı için yaptığı başvuru tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde dernek hakkındaki görüşünü Bakanlığa gönderir. Valilik görüşünde; derneğin yürüttüğü faaliyetlerin topluma faydalı nitelikte olup olmadığına, derneğin projeyi gerçekleştirme kapasitesinin yeterliliğine, derneğe proje yardımı yapılmasını etkileyebilecek diğer hususlara ve gerektiğinde ilgili birimlerin görüşlerine de yer verilir.

(3) Başvuru ve yardım ile ilgili diğer hususlara Başvuru Rehberinde yer verilir.” maddesine göre

Valilik Görüş Formunda yer alan hususların İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü tarafından incelenip incelenmediği, gerekli görüşlerin alınıp alınmadığı, Valilik görüşlerinin gönderilip gönderilmediği;

06.02- Protokol başlıklı 9. Maddesinde;

“(1) Projesi onaylanan derneğin başkanı veya yönetim kurulunun yetkilendireceği bir yönetim kurulu üyesi ile Valilik arasında imzalanan protokol;

a) Projenin konusu, çalışma programı ve bütçe planını,

b) Proje süresini,

c) Gelişme raporunu verme süresini,

ç) idari ve mali hükümlerini,

d) Yardım ödeneğini aktarma planını,

e) Yardım için açılacak banka hesap numarasını,

f) Bu Yönergenin 12 nci ve 13 üncü maddelerinde belirtilen erteleme, durdurma ve yardımın geri alınmasına ilişkin hususları,

g) Bakanlığın veya Valiliğin denetim yetkisini ve bu yetkinin kullanılmasına ilişkin hususları, h)

Taraflara ilişkin bilgileri,

(1) Gerekli görülen diğer hususları kapsar.

(2) Bu Yönergeye göre yapılacak tüm protokollerde, protokolde hüküm bulunmayan hallerde bu Yönerge, Yönetmelik ve ilgili Kanun hükümlerinin uygulanacağı açıkça yazılır. ” Maddesine göre

Bu madde kapsamında protokol imzalanıp imzalanmadığı, protokol imzalandı ise üst yazı ile Genel Müdürlüğe bildirilip bildirilmediği, protokol imzalanmadı ise imzalanmama sebebi ile ilgili olarak Genel Müdürlüğe bilgi verilip verilmediği,

06.03- Yardımların Kullanılması, İzlenmesi ve Denetlenmesi başlıklı 10. Maddesinde;

“(1) Dernek, yardımın amaca uygun kullanıldığına ilişkin bilgi, belge ve kayıtların bir örneği ile proje kapsamındaki gelişme raporlarını projenin niteliğine göre, protokolde belirlenecek süreler dâhilinde Valiliğe iletir.

(3) Yardım yapılan projelerin, bu Yönergede belirlenen usul ve esaslara göre yürütülüp yürütülmediği, valilik tarafından gelişme raporları ile takip edilir.

(4) Valilik gerekli gördüğü hallerde, projelerin gelişimini bilimsel, teknik, idari ve mali açılardan izlemek ve denetlemek üzere belirleyeceği kişi ve/veya kişileri proje izleyicisi veya denetleyicisi olarak görevlendirir.

(5) Denetim sırasında görevliler tarafından istenecek bilgi, belge ve kayıtların gösterilmesi, verilmesi, sorulan soruların yazılı ve veya sözlü olarak cevaplandırılması zorunludur.

(6) İzleme, inceleme ve denetim sonuçlarına göre yapılması gereken iş ve işlemler Valilikler tarafından yerine getirilir. ” maddesine göre;

Bu madde kapsamında Gelişme Raporunun, ara denetim kapsamında Valiliğe Prodes üzerinden gönderilip gönderilmediği, Gönderilmiş ise yönerge kapsamında projenin imzalanan proje başvuru formuna uygun olarak yürütülüp yürütülmediği, Valilik tarafından proje izleyicisi ve denetleyicisi olarak görevlendirmenin yapılıp yapılmadığı, gelişme dönemi kapsamında ara denetimin yapılıp yapılmadığı, yapılmış ise tespit edilen aksaklıklara göre protokolün 20. Maddesinin işleme alınıp alınmadığı, herhangi bir aksaklık tespit edilmemiş ise ara denetim raporunun oluşturulup oluşturulmadığı,

06.04 Erteleme ve durdurma başlıklı 12. Maddesinde;

“(1) Projenin yürütülmesini engelleyebilecek makul durumların ortaya çıkması halinde, derneğin talebi üzerine Valilikçe ertelenebilir. Erteleme gerekçelerinin ortadan kalkması halinde, derneğin başvurusu üzerine Valilikçe proje yeniden başlatılır.

(2) İzleme ve denetim sonucu yönergede belirlenen usul ve esaslara uygun yürütülmediği anlaşılan projeler, Valiliğin kararı ile geçici olarak durdurulabilir. Valilik tarafından yapılan değerlendirme sonucu, durdurma gerekçelerinin ortadan kalktığına tespiti halinde durum ilgili derneğe yazılı olarak bildirilir ve proje yeniden başlatılır.

(3) Erteleme ve durdurma süresi proje süresine ilave edilir. Verilen sürelerle rağmen dernek tarafından projenin gerçekleştirilmemesi halinde 13 üncü madde hükümleri uygulanır. ”

Söz konusu madde kapsamında derneğin erteleme veya durdurma talebinin ilgili derneğin yönetim kurulu kararı ile belirlenip, İl müdürlüğüne karar ve üst dilekçe ile bildirilip bildirilmediği, Talep var ise gerekli erteleme veya durdurma işlemleri için Valilik Oluru’nun alınıp alınmadığı ve bu durumun derneğe tebliğ edilip edilmediği,

06.05- Proje amacının değiştirilmesi, projenin iptal edilmesi ve yardımın geri alınması başlıklı 13 Maddesinde;

“(1) Yardım, başvuruda belirtilen amaç ve imzalanan protokol kapsamı dışında kullanılamaz. Amacın gerçekleşmesinin öngörülemeyen sebeplere bağlı olarak imkânsız hale gelmesi durumunda, Valiliğin görüşü ve Genel Müdürlüğün kararı ile amaç değiştirilebilir.

(2) Proje kabul ve uygulama sürecinin herhangi bir aşamasında;

a) Amacın gerçekleştirilemeyeceğinin veya yardımın amaca uygun olarak harcanamayacağına anlaşılmaması

b) Proje başvuru rehberine veya protokole veya ilgili diğer mevzuata aykırılıkların tespit edilmesi

c) Dernek tarafından gerçeğe aykırı bilgiler sunulması veya yükümlülüklerin yerine getirilmemesi

d) Projeye katkı sağlanmasına engel teşkil edebilecek öngörülemeyen durumların sonradan ortaya çıkması hallerinde,

Valiliğin görüşü dikkate alınarak Bakanın veya Yetkisini devredeceği Bakan Yardımcısının onayı ile proje iptal edilebilir.

(3) Valilik tarafından, proje kapsamında o güne kadar yapılan harcamalar değerlendirilir. Uygun bulunmayan harcamalar tespit edilir ise bunların ve varsa yardımın harcanmayan kısmının tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde bildirilen hesaba iade edilmesi gerektiği dernek yetkililerine Valilik tarafından yazılı olarak bildirilir.

(4)Yardımanın süresi içinde iade edilmemesi durumunda yardım tutarı kanuni faiziyle birlikte genel hükümlere göre tahsil edilir.

(5)Yardıımı süresi içinde iade etmeyen dernekler bu Yönerge kapsamındaki yardımlardan bir daha yararlandırılmaz. ”

Yardımların Kullanılması, İzlenmesi ve Denetlenmesi başlıklı 10. madde kapsamında görevlendirilen denetim görevlisi tarafından projenin herhangi bir aşamasında denetleme işlemi yapıp yapılmadığı, yapıldı ise projenin amacına uygun yürütülüp yürütülmediği, amacına uygun yürütülmediğinin tespiti halinde Bakanlığın onayı ile projenin iptal edilip edilmediği, iptal sürecine kadar ki harcamalardan uygun bulunmayan harcama tutarlarının tespiti, söz konusu tutarların iade edilmesi için alınan Olur ve bu Olurun derneğe tebliğinin yapıp yapılmadığı, söz konusu ödemenin dernek tarafından 15 gün içerisinde yapılması halinde Proje denetim tablosunun hazırlanıp Genel Müdürlüğe bildirilip bildirilmediği, ödeme yapılmaması halinde yasal faiziyle tahsil edilmesi için Dosyanın bir örneğinin Genel Müdürlüğe üst yazı ile gönderilip gönderilmediği,

06.06- Sonuçlandırma başlıklı 14. Maddesinde;

(1) Proje süresinin tamamlanmasını izleyen en geç bir ay içinde, projenin amacı doğrultusunda yürütüldüğüne ilişkin idari, teknik ve mali tüm sonuçları kapsayan sonuç raporu, dernek tarafından Valiliğe verilir.

(2) Sonuç raporu, Valilik tarafından görevlendirilen personel tarafından incelenir. Gerekli görüldüğü hallerde sonuç raporu ilgili derneğe geri verilerek raporun içerik veya şekil yönünden revize edilmesi varsa eksik bilgi ve belgelerin gönderilmesi istenir.

(3) Valilikçe yapılan incelemeler sonucunda, projeye uygun olarak yapılmadığı tespit edilen harcamaların iadesi istenir, ladesi istenilen tutar; durumun derneğe tebliği tarihinden itibaren on beş gün içinde Valilikçe bildirilen hesaba yatırılır, bu süre içinde iade edilmemesi durumunda kanuni faiziyle birlikte genel hükümlere göre tahsil edilir. ” Maddesine göre

Söz konusu derneğin Prodes üzerinden sonuç dönemine ait raporun girilip girilmediği, yüklenen belgelerin eksik veya okunabilir olup olmadığı, ayrıca proje ile ilgili görsellerin girilip girilmediği, projenin Valilik ve dernek tarafından imzalanan Protokole uygun olarak gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğine, faturaların geçerli olup olmadığına yönelik bilgi ve belge talep edilip edilmediğine, proje kapsamında harcamalarda fazla harcama var ise Bütçe kalemler arası revizyon yapıp yapılmadığına, eksik harcama var ise iade edilip edilmediğine, iade edilmedi ise söz konusu dosyanın Genel Müdürlüğe gönderilip gönderilmediğine dair,

06.07- İçişleri Bakanlığının 18.10.2004 tarihli ve Özel Kalem Müdürlüğü 1693 sayısı ile yayımlanan 2004/139 sayılı “İnsan Hakları Savunucuları Rehberi” konulu Genelgede, “... Valilik ve Kaymakamlıklar il ve ilçelerdeki kamu kurum ve kuruluşlarının, İnsan Haklarının geliştirilmesini amaç edinen ve bu doğrultuda çalışan birey ve sivil toplum kuruluşları ile ilişkilerinde Rehberin içeriğine ve ruhuna uygun hareket etmelerini sağlayacaklar ve her türlü kolaylığı göstereceklerdir... ” denildiğinden, genelge hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı,

06.08- İçişleri Bakanlığınca derneklerle ilgili yayınlanan genelgelerin personele tebliğ edilip edilmediği, genelgelerin bir dosya içinde saklanıp saklanmadığı ve uygulanıp uygulanmadığı,

06.09- İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün 18/01/2013 tarihli ve 2013/3 Genelge nolu Suriye Vatandaşlarına Yapılan Yardımlar konulu genelgede;

“Dışişleri Bakanlığının ilgi yazısında; Suriye’de devam etmekte olan kriz nedeniyle, ilgili makamlarca barınma sağlanan kampların dışında yaşamlarını idame ettirmeye çalışan Suriye vatandaşlarına, valiliklerin bilgisi dâhilinde veya valiliklerle işbirliği içinde, bazı Türk ve yabancı sivil toplum kuruluşlarının yardım faaliyetleri gerçekleştirdiği, söz konusu faaliyetlerin bir insanlık görevi olduğu ve bu konuda valiliklerin sivil toplum kuruluşlarının (STK’ların) desteğini almalarının tabii olduğu, ancak bazı yabancı STK’ların yardım yaptıkları Suriye vatandaşlarının kimlik bilgilerini topladıkları ve arşivledikleri yönünde duyumlar alındığı, bu işlemin Suriye vatandaşlarının mahremiyetlerini ve güvenliklerini tehlikeye düşürebileceği belirtilmektedir.

Merkezleri yurtdışında bulunan yabancı dernek, vakıf ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşların Türkiye’de faaliyette bulunmaları, 5253 sayılı Dernekler Kanununun 5 inci maddesi ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca Bakanlığımızın iznine bağlıdır. Türkiye’de faaliyette bulunmasına izin verilen yabancı STK lar, Bakanlığımızca ve mülki idare amirliklerince her zaman denetlenebilmekte, mevzuata aykırı hareket edildiğinin tespit edilmesi halinde gerekli işlemler yapılmaktadır.

STK’lar tarafından ihtiyaç sahiplerine yardım yapmak amacıyla olsa bile, yardım yapılacak kişilerin kimlik bilgilerinin alınması ve bunun sonucunda kişilerin zarar görmesi ihtimalinin de bulunması nedeniyle, Suriye vatandaşlarının kişisel verilerini kaydedenler hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uyarınca işlem yapılması gerekmektedir.

Suriye vatandaşlarının güvenliklerine ve mahremiyetlerine zarar gelmesinin önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını, mevzuata aykırı hareket eden ve izinsiz faaliyette bulunan yabancı STK’ların faaliyetlerine son verilerek Dernekler Kanununun 32 nci maddesinin (g) bendi

uyarınca işlem yapılmasını, yapılacak yardımların hassasiyetle takip edilmesini ve valilik aracılığıyla yapılacak yardımlarda STK lara yardımcı olunması ..." istenildiğinden,

Suriye vatandaşlarına yapılan yardımlara ve güvenliklerine ilişkin işlerin genelge hükmüne uygun yürütülüp yürütülmediği,

5 Temmuz 2019 tarihli ve 30822 sayılı Resmi Gazete' de Ek(1) yayımlanan ve Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün 16.12.2021 tarih ve 9789 sayılı yazısı Ek(2) ekinde gönderilen Gençlik ve Spor Bakanlığının 10.12.2021 tarih ve 1497724 sayılı yazısı Ek(3) ile bildirilen "*Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*" ile 5 Temmuz 2020 tarihi itibariyle gerçek ve tüzel kişiler tarafından yerine getirilen yemekli ve yemeksiz hizmet veren öğrenci yurtları ve buna benzer kurumların açılması, işletilmesi ve denetlenmesine ilişkin iş ve işlemler konusunda yükseköğrenim düzeyinde Gençlik ve Spor Bakanlığının yetkilendirilmesi konusunda ilgili derneklere bilgilendirilme yapıp yapılmadığı,

Hususları incelenmelidir.

D- YARDIM TOPLAMA KANUNUNA İLİŞKİN GÖREVLER:

07.01- 25.06.1983 tarihli ve 18088 sayılı R.G.'de yayımlanan 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununun 7 nci maddesi uyarınca, yardım toplama faaliyetleriyle ilgili işlerin İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğünce yürütülüp yürütülmediği,

07.02- 25.06.1983 tarihli ve 18088 sayılı R.G.'de yayımlanan 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu kapsamını belirleyen 2 nci maddesi, yardım toplayabilecek olanlara ilişkin 3 üncü maddesi ve yardım toplama şekillerini belirten 5 inci maddelerine uygun işlem yapıp yapılmadığı,

07.03- 25.06.1983 tarihli ve 18088 sayılı R.G.'de yayımlanan 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununun 7 nci maddesinde yer alan ...

27.12.1999 tarihli ve 23919 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğin" 5 inci maddesinde yer alan; " Cumhurbaşkanı'nın izin almadan yardım toplayabileceği kararlaştırılan kamu yararına çalışan dernek, kurum ve vakıflar dışındaki kişi ve kuruluşlar, 2860 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile belirlenen makamlardan bu Yönetmelikte belirtilen usule göre izin almak zorundadırlar. Cumhurbaşkanı'nın izin almadan yardım toplayabileceği kararlaştırılan dernek, kurum ve vakıflar, bu Yönetmelik kapsamına giren yardım toplama faaliyetlerini 2860 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile tespit edilen usule göre ilgili ve yetkili makamlara faaliyet sonunda Yardım Toplama Sonuç Bildirimi (Ek-4)

formu ile bildirmekle yetinirler. Bu form yardım toplama faaliyetinin yıllara sari olması halinde her takvim yılının sonunda verilir.

İzin alınmadan veya ilgili ve yetkili makamlara bilgi verilmeden girişilen yardım toplama faaliyetleri güvenlik kuvvetlerince men edilir ve sorumlular hakkında kovuşturma yapılır. ” hükmü göz önünde tutularak,

Yardım Toplama Kanunun 8 inci maddesi uyarınca, yardım toplayacak kişi ve kuruluşların isteklerini bir dilekçeyle izin vermeye yetkili makama bildirilmesi, gazete ve dergiler için dilekçeler sorumlu yazı işleri müdürlerince verilmesi ve yardım toplama işleminin öğrenim kurumları yararına veya kurum içinde yapılacak ise başvuru dilekçesine kurum sorumlusunun yazılı izninin eklenmesi ve ayrıca yönetmelikle öngörülen diğer belgeleri eklenip eklenmediği,

Yardım Toplama Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca, mülki idare amirleri tarafından mevcut başvuruların işin önemi, yardım toplama faaliyetine gireceklerin yeterlikleri, yapılacak hizmetin amaca ve kamu yararına uygunluğu, yardım toplama faaliyetinin başarıya ulaşımayaacağı ve gerekli görülen diğer konular göz önünde tutularak incelenip incelenmediği ve inceleme sonucunun en geç iki ay içinde başvuru sahibine bildirilip bildirilmediği,

Bununla birlikte,

- 27.12.1999 tarihli ve 23919 sayılı R.G.’de yayımlanan Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğin 08.11.2019 tarihli ve 30942 sayılı Yönetmelikle değişik (Değişik ibare:RG-8/11/2019-30942)ve 10.11.2021 tarihli ve 31655 sayılı Yönetmelikle değişik (Ek ibare:RG-10/1 1/2021-31655) 5. maddesi uyarınca, izin almadan yardım toplayabileceği kararlaştırılan dernek, kurum ve vakıfların, yürüttükleri yardım toplama faaliyetleri sonunda yetkili makama Yardım Toplama Sonuç Bildirimi (Ek-4) verilip verilmediği,

- 27.12.1999 tarihli ve 23919 sayılı R.G.’de yayımlanan Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğin 10.11.2021 tarihli ve 31655 sayılı Yönetmelikle değişik (Ek ibare:RG-10/11/2021-31655)6. maddesi uyarınca, yardım toplamak isteyen kişi ve kuruluşların bu isteklerini yetkili makama Yardım Toplama Başvuru Formu (Ek-1) ile bildirip bildirmediği,

- 27.12.1999 tarihli ve 23919 sayılı R.G.’de yayımlanan Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğin10.11.2021 tarihli ve 31655 sayılı Yönetmelikle değişik (Ek ibare:RG-10/1 1/2021-31655) ve 08.11.2019 tarihli ve 30942 sayılı R.G.’de yayımlanan Yönetmelikle değişik(Değişik ibare:RG-8/11/2019-30942)7. maddesi uyarınca, İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğünce her yardım toplama faaliyeti için ayrı bir dosya tutulup tutulmadığı, başvurulara ilişkin olarak gerekçeli görüş belirten inceleme raporu hazırlanıp hazırlanmadığı, yardım toplama izni verilmesi gerektiği değerlendirilenler hakkındaki raporlarda

izin verilecek süreye ilişkin kanaatin belirtilip belirtilmediği, bankada hesap açmak veya SMS yoluyla yardım toplama izni verilen kişi ve kuruluşların izni takip eden otuz gün içinde banka hesap numaralarını ve SMS numaralarını İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğüne bildirip bildirmediikleri,

- 27.12.1999 tarihli ve 23919 sayılı R.G.'de yayımlanan Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğin 10.11.2021 tarihli ve 31655 sayılı Yönetmelikle değişik (Ek ibare:RG-10/I 1/2021-31655)8. maddesi uyarınca, yardım toplama faaliyetinde görev alacak kişilere yardım toplama kimlik belgesi (Ek-2) verilip verilmediği, bu belgelerin faaliyet sonunda geri alınarak dosyasında saklanıp saklanmadığı,

- 27.12.1999 tarihli ve 23919 sayılı R.G.'de yayımlanan Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğin 10.11.2021 tarihli ve 31655 sayılı Yönetmelikle değişik (Değişik başhk:RG-10/II/2021-31655) 14. maddesi uyarınca, izin verilen yardım toplama faaliyetlerine ilişkin olarak kişi ve kuruluşlarca kesin hesabın sunulmasını müteakip doksan gün içinde Yardım Toplama Sonuç Bildirimi (Ek-4) verilip verilmediği, kesin hesabın sunulmasını müteakip yardım toplama faaliyetinin denetim için denetçilere gönderilip gönderilmediği,

- 27.12.1999 tarihli ve 23919 sayılı R.G.'de yayımlanan Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğin 10.11.2021 tarihli ve 31655 sayılı Yönetmelikle değişik (Ek:RG-10/I 1/2021-31655) Ek-1. maddesi uyarınca, yardım toplama başvurularının güvenli elektronik imza kullanılmak suretiyle elektronik ortamda yapılıp yapılamadığı,

07.04- 25.06.1983 tarihli ve 18088 sayılı R.G.'de yayımlanan 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununun 10 uncu maddesinde yer alan *Yardım toplama süresinin takdiri, izin veren makama aittir. Bu süre bir yılı geçemez. Ancak, haklı sebeplerin bulunması halinde verilen süre, izin veren makamca uzatılabilir...* ” (‘bir yılı geçememek üzere’ ibaresi, Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararıyla 09.12.2024 tarihinde yürürlükten kalktığı,).hüküm uyarınca, yardım toplama süresinin takdirinin izni veren makama ait olduğu, bu sürenin bir yılı geçemeyeceği, ancak haklı sebeplerin bulunması halinde verilen sürenin, izin veren makamca bir yılı geçmemek üzere uzatılabileceği ifade edildiğinden, Anayasa Mahkemesinin kararında dikkate alınarak yardım toplama süresinin tayininde bu hükme uyulup uyulmadığı,

07.05- 25.06.1983 tarihli ve 18088 sayılı R.G.'de yayımlanan 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununun 13 üncü maddesinde yer alan “...Kamu görevlileri, vali veya kaymakamdan izin almadıkça yardım toplama faaliyetlerinde çalışamazlar. Çalışması için izin verilen kamu görevlilerine, her ne ad altında olursa olsun ücret verilemez. Ancak, Türk Hava Kurumu tarafından kurban derisi, bağırsak toplamak, fitre ve zekât zarfı dağıtmak suretiyle

yardım toplama faaliyetlerinde görevlendirilen kamu personeline Kurumca ücret verilebilir. Silahlı Kuvvetler, adli ve idari yargıda görevli hâkim ve savcılar ile güvenlik kuvvetleri mensupları ve özel kolluk görevlileri, yardım toplama faaliyetlerinde çalışamazlar... ” hüküm uyarınca, yardım toplama faaliyetlerinde çalıştırılacak kamu görevlileri için Mülki İdare Amirinden izin alınması gerektiğinden, bu gibi durumlar için söz konusu iznin alınıp alınmadığı,

07.06- 25.06.1983 tarihli ve 18088 sayılı R.G.’de yayımlanan 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununun 15 inci maddesinde yer alan “... Yardım toplama iznini veren makamca, her yardım toplama faaliyeti için bir dosya tutulur. Yardım toplama faaliyetinde görev alacaklara, faaliyetin konu ve süresini de belirten fotoğraflı bir kimlik belgesi verilir. Kimlik belgesi, faaliyetin sonunda geri alınıp, o işe ait dosyada saklanır... ” .hükmü ile 27.12.1999 tarihli ve 23919 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “**Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğin**” 8 inci maddesi uyarınca, yardım toplama faaliyetinde görev alacaklara faaliyetin konu ve süresini de belirten fotoğraflı bir kimlik belgesi verilip verilmediği, kimlik belgesinin, faaliyetin sonucunda geri alınıp dosyasında saklanıp saklanmadığı,

07.07- 25.06.1983 tarihli ve 18088 sayılı R.G.’de yayımlanan 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununun 16 ncı maddesinde yer alan yardım toplama faaliyetleri ile sağlanan net gelirin gerçekleştirilmek istenen amaç doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığı izin veren makamın gözetim ve denetimine tabidir. (İzin veren makam, gerekli denetlemeyi yaptırmak üzere, memurlar arasından veya dışarıdan yeterli sayıda denetçi görevlendirir ve ilgililere bildirir. Denetim ile görevlendirilenler ve izin vermeye yetkili makamlar, yardım toplama faaliyetiyle ilgili olanlar ile kamu kurum ve kuruluşlarından, bankalar dâhil gerçek ve tüzel kişilerden denetim görevi kapsamına giren hususla sınırlı olarak ilgili bilgi ve belgeyi isteme yetkisine sahiptir. Talepte bulunulanlar özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamazlar)...“ hükmü uyarınca, **(2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu’n 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararıyla 03.01.2025 tarihinde yürürlükten kalktığı,)** yardım toplama faaliyetleri ile sağlanan net gelirin gerçekleştirilmek istenen amaç doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığının izin veren makam tarafından denetletirilip denetletirilmediği,

07.08- 25.06.1983 tarihli ve 18088 sayılı R.G.’de yayımlanan 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununun 23.01.2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanunun 406 ncı maddesi ile değişik 28 inci maddesinde yer alan “...Yardım toplama faaliyetinden elde edilen mal ve paraları zimmetine geçiren kişi, kamu görevlisi olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununun zimmet suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır... ” hükmüne uygun işlem yapıp yapılmadığı,

07.09- 25.06.1983 tarihli ve 18088 sayılı R.G.’de yayımlanan 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununun 23.01.2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanunun 407 nci maddesi ile değişik 29 uncu maddesinde yer alan “...*Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak izinsiz yardım toplayanlara beş bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir. İnternet ortamında izinsiz yardım toplanması hâlinde ise on bin Türk lirasından iki yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir.*

İzinsiz yardım toplanmasına yer ve imkân sağlayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa beş bin Türk lirası idari para cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca belirlenen usul ve esaslara aykırı olarak yurt dışına yardım yapan sorumlu kurul üyelerine, beş bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir. (2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu’n 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararıyla 03.01.2025 tarihinde yürürlükten kalktığı.)

Bu Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere beş bin Türk lirasından yirmi bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir. Ancak bu aykırılığın kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde gerçekleşmesi hâlinde, dokuzuncu fıkra uyarınca yetkilendirilen makamın yapacağı bildirim üzerine, ilgili kamu kurum ve kuruluşunda çalıştırılma biçimine bakılmaksızın görev yapanlar hakkında ilgili mevzuatı uyarınca disiplin hükümlerine göre işlem yapılır ve sonucu yetkili makama bildirilir.

İzin verilen yardım toplama şekli dışında 5 inci maddede belirtilen diğer yardım toplama şekillerine göre izinsiz yardım toplayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa beş bin Türk lirasından yirmi bin Türk lirasına kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

(İzin vermeye yetkili makamın izin verdiği yer dışında yardım toplayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa beş bin Türk lirasından yirmi bin Türk lirasına kadar idari para cezası ile cezalandırılır.)

Bu Kanunun diğer hükümlerine aykırı davranışta bulunanlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, bin Türk lirası idari para cezası verilir.

Yukarıdaki fıkralara aykırı davranış sonucu izinsiz toplanan mal ve paralara el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu’n 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararıyla 03.01.2025 tarihinde yürürlükten kalktığı)

Bu maddede yazılı olan idari yaptırımlara karar vermeye yardım toplama iznim veren makam yetkilidir. İzinsiz yardım toplanması hâlinde idari yaptırımlara vali karar verir. Vali bu yetkisini vali yardımcılara veya kaymakamlara devredebilir... ” hükmü uyarınca;

a) Kanunun hükümlerine aykırı olarak izinsiz yardım toplayanlara, izin verilen yer dışında yardım toplayanlara ve bu Kanunun diğer hükümlerine aykırı davranışta bulunanlara eylemleri ayrı bir suç oluşturmadığı takdirde idari para cezası verilir verilmediği,

b) Mülki İdare Amiri tarafından verilen idari para cezası kararlarının **7201 sayılı Tebligat Kanunu** hükümlerine göre ilgililere tebligat yapılarak **6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun** hükümlerine göre tahsilinin sağlanıp sağlanmadığı, (5326 sayılı Kabahatler Kanunu da dikkate alınarak)

2860 sayılı Yardım Toplama Kanununun söz konusu maddesinde yer alan “idari para cezalarının”;

5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesi ile 17 nci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere 213 sayılı Vergi Usul Kanunun gereğince Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilecek yeniden değerlendirme oranında artırılması gerektiği,

07.10- İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün 04.10.2013 tarihli ve 2013/45 genelge nolu Kurban, Kurban Derisi ile Fitre ve Zekât Toplama Faaliyetleri konulu genelgesinde;

“Bilindiği üzere, 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununa dayanılarak, İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca birlikte hazırlanan 27/12/1999 tarihli ve 23919 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelikte değişiklikler yapılmış ve bu değişiklikler 26/09/2013 tarihli ve 28777 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Adı geçen Yönetmelikte yapılan yeni düzenleme sonucunda; kurban derisi, bağırsak ile fitre ve zekât toplama faaliyetlerinde bulunabilme yetkisi demokratik bir anlayışın gereği olarak gerçek kişileri, dernekleri, vakıfları, kurum ve kuruluşları kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

Bu itibarla, Yardım Toplama Kanunu kapsamında, kamu yararına uygun olmak kaydıyla amaçlarını gerçekleştirmek, muhtaç kişilere yardım sağlamak ve kamu hizmetlerinden bir veya birkaçını gerçekleştirmek veya destek olmak üzere Bakanlar Kurulunca izin almadan yardım toplayabileceği kararlaştırılan kuruluşlar, kendilerine verilen izin kapsamında olmak üzere yetkili makamlara bildirimde bulunmak; diğer dernek, vakıf, kurum veya kişiler ise yetkili makamdan

izin almak suretiyle, kurban, kurban derisi, bağırsak ile fitre ve zekât toplama faaliyetlerinde bulunabileceklerdir.

Yardım Toplama Kanunu, yardım toplama faaliyetlerinin denetim ve gözetim görevini mülki idare amirlerine vermiştir.

Bu nedenle, diğer yardım toplama faaliyetlerinde olduğu gibi, Yardım Toplama Kanunu çerçevesinde kurban, kurban derisi, bağırsak ile fitre ve zekât toplama faaliyetlerinde de herhangi bir aksaklığa meydan verilmeden faaliyetin gerçekleştirilebilmesi için konunun titizlikle takibi hususunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi ..." istenildiğinden,

Kurban, kurban derisi, bağırsak ile fitre ve zekât toplama faaliyetlerinin genelge hükmüne uygun yürütülüp yürütülmediği,

Hususları incelenmelidir.

E - SENDİKALAR İLE İLGİLİ İŞLER:

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün 10.10.2013 tarihli ve 3555 sayılı ve 2013/47 nolu genelge kapsamında;

08.01- 2013/47 nolu genelgede; "bilindiği üzere, 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 7 nci ve 25/06/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 6 ncı maddeleri sendika ve konfederasyonların kuruluş usulüne ilişkin iş ve işlemleri düzenlemekte olup, sendika ve konfederasyonlar kuruluş belgelerini merkezlerinin bulunacağı ilin valiliğine vermekle tüzel kişilik kazanmaktadırlar.

10/06/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (F) bendinde; "Vali, ilde teşkilatı veya görevli memuru bulunmayan işlerin yürütülmesini, bu işlerin görülmesiyle yakın ilgisi bulunan her hangi bir idare şube veya daire başkanından isteyebilir. Bu suretle verilen işlerin yapılması mecburidir." hükmü yer almakta olup; mezkur hüküm çerçevesinde sendikal kuruluşlarla ilgili iş ve işlemleri yürütme görevi vali emriyle İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlükleri tarafından yürütülmektedir.

6356 sayılı Kanun ve 4688 sayılı Kanuna göre kurulan sendikal kuruluşların kuruluş ve diğer bildirim işlemlerinin yürütülmesine yönelik değerlendirme yapmak amacıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında 19/03/2013 tarihinde, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü temsilcilerinin katılımı ile yapılan toplantı sonucunda sendikal kuruluşlarla ilgili olarak halen Emniyet Genel Müdürlüğünce yürütülmekte olan iş ve işlemlerin İçişleri Bakanlığı

Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından yapılmasının uygun olacağı kararlaştırılmış ve 10/10/2013 tarih 2013/47 sayılı Genelge ile yürütülmeye başlanmıştır.

Sendikalar Bilgi Sistemi (SENBİS) sistemine işlenip işlenmediği,

04/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 35 inci maddesinde; “Bu

Kanunun 19, 20, 23, 26, 28, 29, 30 ve 31 inci maddeleri özel kanunlarında hüküm bulunmamak kaydıyla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile işçi ve işveren sendikaları ve üst kuruluşları için de ceza hükümleriyle birlikte uygulanır.” hükmü bulunmaktadır.

Ayrıca;

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 43 üncü maddesinde; “Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 2821 (6356) sayılı Sendikalar Kanunu, 2908 (5253) sayılı Dernekler Kanunu, 743 (4721) sayılı Türk Medeni Kanunu ile sendika ve konfederasyonlarda görev alacaklar hakkında kamu görevlilerinin tabi oldukları personel kanunlarının ilgili hükümleri uygulanır”, hükmü ile, 6356 Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 80 inci maddesinde; “(1) Kuruluşlar hakkında, bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde 4721 sayılı Kanun ile 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Bu çerçevede,

10/10/2013 tarih ve 2013/47 sayılı Genelge gereğince Sendikal işlemler 08/11/2013 tarihli protokolle İl Emniyet Müdürlüğünden teslim alınması çerçevesinde, Derneklerle ilgili iş ve işlemlerle birlikte dernekler gibi sivil toplum kuruluşu olan işçi ve işveren sendikaları ve bunların üst kuruluşlarına ilişkin söz konusu işlemlerinde 5253 sayılı Kanunun 35 inci maddesi hükmü gereğince İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü merkez ve taşra birimlerince yürütülmesinin uygun olacağı değerlendirilmiştir.” denildiğinden, sendikalara ait işlerin İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü tarafından yürütülmeye başlanıp başlanmadığı,

08.02- 2013/47 nolu genelgede; sendikalar ile ilgili işlemlere ilişkin mevzuatta düzenleme yapıncaya kadar, 6356 sayılı Kanun ve 4688 sayılı Kanuna göre sendika ve konfederasyon, bölge şubeleri, şube ve temsilcilik kuruluşu ile genel kurul ve diğer bildirim işlemlerine ilişkin olarak;

Söz konusu sendikal kuruluşların mevcut belge ve kayıtlarının Emniyet Genel Müdürlüğü ve il emniyet müdürlüklerince, İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü ve il sivil toplumla ilişkiler müdürlüklerine devredilmesi,

Bundan sonraki süreçte sendikal işlemlerle ilgili olarak valiliklere verilen evraka tarih ve sayı verilerek il sivil toplumla ilişkiler müdürlüklerine havale edilmesi istenildiğinden, bu hükümlere uygun işlem yapıp yapılmadığı,

İl sivil toplumla ilişkiler müdürlüklerince bu evrakın incelenerek kayıtlara alındıktan sonra bir örneğinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderilmesi,

Faaliyette olan sendika ve konfederasyon, bölge şubesi, şube ve temsilciliklerin mevcut dosya numaraları üzerinden; yeni kurulacakların ise il sivil toplumla ilişkiler müdürlüklerince son dosya numarasından devam ettirilmek suretiyle kaydedilmesi ve bu kuruluşların tüm iş ve işlemlerinin aynı dosya numarası üzerinden yürütülmesi,

İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü tarafından devralınan söz konusu dosya ve yazışma belgelerinin uygun şekilde arşivlenerek muhafaza edilmesi istenildiğinden, genelge hükümlerine uygun bir şekilde sendikalara ilişkin işlemlerin yürütülüp yürütülmediği,

Hususları incelenmelidir.

F- SİYASİ PARTİLER İLE İLGİLİ İŞLER:

09.01- İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün 03/01/2014 tarihli ve 2014/1 genelge nolu Siyasi Partiler konulu genelgesinde;

”Siyasi partilerin kuruluş ve bildirimlerine ilişkin iş ve işlemler, 22/04/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu kapsamında, merkezde İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü taşrada ise emniyet müdürlüklerince yürütülmekte iken, 22/12/2013 tarihinde İçişleri Bakanı Oluru ile yürürlüğe giren Emniyet Genel Müdürlüğü Güvenlik Dairesi Başkanlığı Merkez ve Taşra Birimleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Emniyet Genel Müdürlüğü ve emniyet müdürlüklerinin bu görevlerine ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

10/10/2013 tarihli ve 2013/47 sayılı İçişleri Bakanlığı Genelgesi ile daha önce Emniyet

Genel Müdürlüğü ve emniyet müdürlükleri tarafından yürütülen sendikalara ait iş ve işlemlerin, Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra birimlerince yürütüleceği belirtilmiş olup 30/11/2013 tarihi itibarı ile 81 ilde devir işlemleri tamamlanmıştır.

10/06/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (F) bendinde; “Vali, ilde teşkilatı veya görevli memuru bulunmayan işlerin yürütülmesini, bu işlerin görülmesiyle yakın ilgisi bulunan her hangi bir idare şube veya daire başkanından isteyebilir. Bu suretle verilen işlerin yapılması mecburidir.” hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan 2820 sayılı Kanunun 121 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Türk Kanunu Medenisi ile Dernekler Kanununun ve dernekler hakkında uygulanan diğer kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri, siyasi partiler hakkında da uygulanır.” hükmü çerçevesinde, dernek ve sendikalarda olduğu gibi siyasi partilerin kuruluş ve bildirimine ilişkin 2820 sayılı Kanunda belirtilen iş ve işlemlerinin de İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü merkez ve taşra birimlerince yürütülmesinin uygun olacağı değerlendirilmiştir.

Bu kapsamda, siyasi partilerin mevcut belge ve kayıtlarının illerde (büyükşehir belediyesi sınırları içinde bulunan ilçeler dâhil) il dernekler müdürlüklerine, ilçelerde ilçe dernekler büro şefliklerine, bu şefliklerin bulunmadığı ilçelerde ise kaymakamlık yazı işleri müdürlüklerine devredilmesi ve bundan sonra siyasi partilerin bildirimlerine ilişkin mahallin mülki amirliğine verilen evrakın söz konusu birimlere havale edilmesi,

İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüklerince birleştirilen bu evrakın bir örneğinin İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğüne ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi,

Siyasi partilerin il, ilçe ve belde teşkilatlarının kuruluş ve faaliyetleri ile ilgili iş ve işlemlerin 2820 sayılı Kanunda öngörüldüğü şekilde yürütülmesi,

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü ve İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüklerince devralman söz konusu dosya ve yazışma belgelerinin uygun şekilde arşivlenerek muhafaza edilmesi ve herhangi bir aksaklığa meydan verilmemesi” istenildiğinden,

Siyasi partilere ilişkin işlerin genelge hükmüne uygun yürütülüp yürütülmediği, Hususları incelenmelidir.

IV. DEĞERLENDİRME:

10-01- Müdürlüğün kendisinden beklenen görevleri yerine getirebilecek bir örgütlenmeyi gerçekleştirip gerçekleştirmediği, yapılan çalışmalardan elde edilen neticelerin, nicelik ve nitelik noktasında müdürlüğün sahip olduğu personel araç, gereç ve diğer imkânları ile mukayesesi ile varılan sonucun hizmetlerin verimlilik ve etkinliği açısından tatminkâr olup olmadığı,

- İş ve görev tanımlarının yapılarak görev taksimatının yapılp yapılmadığı,
- Kaliteli hizmet anlayışını geliştirici, iş verimini ve personelin etkinliğini artırıcı düzenlemeler yapılp yapılmadığı,

- **Müdürlük Birimlerinin** görevlerini mevzuata uygun olarak yapmalarına rağmen; hizmetlerde nitelik ve nicelik olarak eksiklikler ve hatalar tespit edilmesi ve bu durumun

mevzuattan veya diğer etkenlerden kaynaklanan aksaklıklardan doğduğunun tespiti halinde, Mülkiye Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin 47’nci maddesi gereğince işlem yapılmalıdır.

- **10.02-** 03.04.2024 tarihli ve 32509 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 18/01/2024 tarihli ve E: 2021/28, K: 2024/11 sayılı kararı ile 5253 sayılı Dernekler Kanunu’nun “Beyanname Verme Yükümlülüğü ve Denetim” başlıklı 19’ uncu maddesinde bulunan denetimde görevlendirilen kamu personellerine ödenecek ücret ile ilgili düzenleme ve denetimlerde istenebilecek bilgi ve belgelere ilişkin fıkra, 30/A maddesinde düzenlenen “Görevden uzaklaştırma ve faaliyetten geçici alıkoyma” maddesi olmak üzere 2 ayrı maddede toplamda 4 hüküm, 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununda ise “İzin Alma Zorunluluğu” başlıklı 6 ncı maddesinde düzenlenen internet üzerinden izinsiz yardım toplama faaliyetlerinin engellenmesine ilişkin düzenleme, “Faaliyetlerin Denetimi” başlıklı 16 ncı maddesinde denetimlerde istenebilecek bilgi ve belgelere ilişkin fıkra ve “Cezalar” başlıklı 29 uncu maddesinde izinsiz toplanan yardımların mülkiyetinin kamuya geçirilmesine dair düzenleme olmak üzere 4 ayrı maddede toplamda 5 hüküm hakkında iptal kararı verilmiş olup bu kararın yayımlanma tarihinden itibaren 9 ay sonra yürürlüğe girmesine hükmedilmiştir. Bu kapsamda Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrası oluşan kanuni boşluğu doldurabilmek, uygulamada oluşabilecek aksaklıkların önüne geçebilmek amacıyla 5253 sayılı Dernekler Kanunu’nda toplamda 4 maddede ve 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu’nda ise toplamda 5 maddede değişiklik yapılması, ayrıca bahse konu iki Kanun’un uygulanmasında aksaklıkların önlenmesi amacıyla birer adet geçici madde eklenmesi yönünde kanun değişiklik taslakların hazırlandığı, yakın zamanda yasalaşma sürecine girebileceği bilgisi edinilmiştir.

- Teftiş yaparken Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen mevzuat dikkate alınmalıdır.

V. GÖREV VE SONUÇ:

11.01- Teftiş dönemi içerisinde İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü görevinin hangi tarihler arasında ve kimler tarafından yürütüldüğü, teftiş raporunun kaç örnek düzenlendiği ve hangi mercilere verildiği belirtilmelidir. **14.03.2025**